

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ – ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

*Η σύγχρονη Ευρώπη όπως την οραματίζεται ο H. Maas.
Μετάφραση από τα Γερμανικά στα Ελληνικά και σχολιασμός.*

Μαυρίδου Γαρυφαλλιά

A.M.: Ε2016019

Επιβλέποντες Καθηγητές:

Κεντρωτής Γεώργιος

Βράιλα Σταυρούλα

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

*Η σύγχρονη Ευρώπη όπως την οραματίζεται ο H. Maas.
Μετάφραση από τα Γερμανικά στα Ελληνικά και σχολιασμός.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	5
1. Μετάφρασμα.....	6
Ομιλία του Ομοσπονδιακού Υπουργού Εξωτερικών της Γερμανίας, H. Maas.....	6
2. Πρωτότυπο.....	21
Außenminister Heiko Maas hält Grundsatzrede zu Europa vor 150 jungen Gästen der Schwarzkopf-Stiftung.....	21
3. Σχολιασμός.....	36
Εισαγωγή.....	36
3.1. Περιγραφή και ανάλυση του κειμένου-πηγή.....	37
3.1. Ομιλία του Heiko Maas.....	37
3.2. Πακέτο μεταφραστικών οδηγιών.....	38
3.3. Μεταφραστικά προβλήματα και τρόποι αντιμετώπισης	39
3.3.1. Πραγματολογικά προβλήματα.....	39
3.3.2. Πολιτισμικά προβλήματα.....	40
3.3.3. Γλωσσικά προβλήματα.....	41
3.3.4. Υφολογία.....	43
Επίλογος.....	44
Βιβλιογραφία/ Ιστογραφία.....	45

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί Πτυχιακή Εργασία της φοιτήτριας Μαυρίδου Γαρυφαλλιάς του Τμήματος Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Η εργασία συνίσταται από την μετάφραση και τον σχολιασμό της ομιλίας του Heiko Maas ατά το έτος 2018, με αφορμή την όλο και αυξανόμενη κυριαρχία του Εθνικισμού, του Λαϊκισμού και του Σοβινισμού σε βάρος της Ευρώπης. Η μετάφραση και ο σχολιασμός που θα ακολουθήσουν βασιστήκαν στη λειτουργική προσέγγιση της μετάφρασης της Christiane Nord. Εν συνεχεία, η επιλογή του κειμένου έγινε με γνώμονα τη κρίση λειτουργίας, που διέπει τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το υποστηρικτικό περιεχόμενο του λόγου υπέρ της Ελλάδας. Επιπλέον, αφορμή επιλογής αποτέλεσε και το γεγονός απουσίας απόδοσης του λόγου αυτού στην Ελληνική γλώσσα. Ακολουθούν η μετάφραση της ομιλίας στα Ελληνικά, η παράθεση του πρωτοτύπου και τέλος ο σχολιασμός του κειμένου-πηγής και κειμένου-στόχου.

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ

Ομιλία του Ομοσπονδιακού Υπουργού Εξωτερικών της Γερμανίας του κόμματος SPD περί των απόψεων του επί των κινδύνων και των προκλήσεων που ελλοχεύουν στο κόσμο καθιστώντας την Ευρώπη αδύναμη προς την επιμελούς εκτέλεσης του έργου της, καθώς και των μέτρων που καλείται να λάβει με στόχο την ανασύσταση της. Η ομιλία έλαβε χώρα στο Βερολίνο σε διοργάνωση των "Pulse of Europe" και "Schwarzkopf-Stiftung" στις 13 Ιουνίου 2018.

Λόγος του Υπουργού Εξωτερικών Heiko Maas : “Θάρρος στην Ευρώπη”- #EuropeUnited”

Πως μπορεί η Ευρώπη να επιβληθεί σε έναν ριζοσπαστικό κόσμο που κυριαρχεί ο Εθνικισμός, ο Λαϊκισμός και ο Σοβινισμός;

Αγαπητές κυρίες και κύριοι,

και πρωτίστως, αγαπητέ οικοδεσπότη του “Pulse of Europe”¹ και του “Schwarzkopf-Stiftung”²,

Πως μπορεί η Ευρώπη να επιβληθεί σε έναν ριζοσπαστικό κόσμο που κυριαρχεί ο Εθνικισμός, ο Λαϊκισμός και ο Σοβινισμός;

Οι σκέψεις μου περιστρέφονται γύρω από το ερώτημα αυτό, όταν συλλογίζομαι τις ημέρες αυτές τον ρόλο της Γερμανίας στην Ευρώπη.

Και το ερώτημα αυτό, αιωρείται πάντα όταν συζητάω με τους ευρωπαίους συναδέλφους μου, και φυσικά κατά τις επισκέψεις μου στη Μόσχα, την Ουάσιγκτον, την Αφρική ή τη Μέση Ανατολή.

Ο Donald Trump με την εγωιστική πολιτική του “America First” οι επιθέσεις της Ρωσίας κατά του Διεθνούς Δικαίου και της κρατικής κυριαρχίας και η επέκταση του γίγαντα Κίνα.

Δεν υπάρχει πλέον η παγκόσμια τάξη, που γνωρίζαμε, στην οποία ήμασταν συνηθισμένοι και μερικές φορές νιώθαμε σαν στο σπίτι μας. Η παρελθοντική αξιοπιστία καταρρέει στον βωμό νέων κρίσεων και οι συμμαχίες δεκαετιών αμφισβητούνται στους ρυθμούς του Twitter.

¹ ΣτΜ: Pulse of Europe: Το Pulse of Europe είναι μια πρωτοβουλία υπέρ των ευρωπαίων πολιτών, που ιδρύθηκε στη Φρανκφούρτη της Γερμανίας έως το τέλος του 2016. Στόχος του είναι να "ενθαρρύνει τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μιλήσουν δημόσια υπέρ μιας πανευρωπαϊκής ταυτότητας". Καθώς η Ευρώπη αντιμετωπίζει δημοκρατικά ελλείμματα, το επικείμενο Brexit, καθώς και την αυξανόμενη δημοτικότητα των δεξιών λαϊκιστικών και εθνικιστικών πολιτικών κομμάτων, η πρωτοβουλία στοχεύει στην αντιμετώπιση του ευρωσκεπτικισμού.

² ΣτΜ: Schwarzkopf-Stiftung: Το Ίδρυμα Schwarzkopf Young Europe (έως τον Δεκέμβριο του 2009 Heinz Schwarzkopf Foundation Young Europe) είναι ένα ίδρυμα που ιδρύθηκε το 1971 στη μνήμη του Heinz Schwarzkopf, γιου του κατασκευαστή καλλυντικών μαλλιών Hans Schwarzkopf. Σκοπός του είναι να «στηρίζει τους νέους στο δρόμο τους για να γίνουν πολιτικά συνειδητές και υπεύθυνες προσωπικότητες και να ενισχύσει την ευρωπαϊκή διαδικασία ενοποίησης».

Οι Ηνωμένες Πολιτείες υπήρξαν για καιρό η ηγετική δύναμη των ελευθέρων λαών. Για 70 χρόνια υπερασπίζονταν την ελευθερία, την ευημερία και την ασφάλεια μέσα στην Ευρώπη μας. Πριν από λίγες ημέρες, ξεκαθάρισα πως θα αντιδράσουμε στις πρόσφατες αποφάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών μέσω των κατάλληλων αντιμέτρων.

Πιστέψτε με: δεν θα το φανταζόμουν ειλικρινά ποτέ, ότι ένας Γερμανός Υπουργός Εξωτερικών θα ήταν ποτέ σε θέση να δηλώσει κάτι τέτοιο.

Ωστόσο, υπό την προεδρεία του Trump, ο Ατλαντικός έχει γίνει πιο πλατύς και η δική του πολιτική απομόνωσης άφησε ένα τεράστιο κενό παγκοσμίως, το οποίο αισθανόμαστε κυρίως μετά τη σύνοδο κορυφής των G7.

Ποιος θα καλύψει αυτό το κενό; Αυταρχικές Δυνάμεις; Ή απολύτως κάνεις;

Ή θα γίνει η ευρωπαϊκή σημαία το νέο σύμβολο του ελεύθερου κόσμου, όπως ήταν κάποτε η Αστερόεσσα των ΗΠΑ;

Την απάντηση και σε αυτό το ερώτημα οφείλει να τη δώσει η Γερμανία.

Και ναι, σύμφωνα με την παρακάτω ανάλυση είμαστε ιδιαίτερα δυνατό κράτος: Τις μέρες αυτές δεν υπάρχει σχεδόν κανένα άρθρο εφημερίδας ούτε κάποια πολιτική δήλωση που να μην αναφέρει ότι εξαρτάται πλέον από την Ευρώπη η σωτηρία του ελεύθερου εμπορίου, η προστασία του περιβάλλοντος και η πολυμελής παγκόσμια τάξη. Και ναι, συμμερίζομαι πλήρως αυτήν την ανάλυση.

Σήμερα, επείγει περισσότερο από ποτέ η προτεραιότητα μέσω της οποίας πρέπει να συγκεντρώσουμε τη δύναμη της Ευρώπης στον κόσμο. Η ψηφιοποίηση, η κλιματική αλλαγή, το μεταναστευτικό και οι κοινωνικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Τα παγκόσμια αυτά φαινόμενα μπορούν να τεθούν υπό έλεγχο μόνο εάν η Ευρώπη ενεργήσει με την ενωμένη δύναμη των 500 εκατομμυρίων ανθρώπων της.

Τι περιμένουμε λοιπόν; Δεν πρέπει να σταματήσουμε απλώς σε αυτές τις διαπιστώσεις! Εάν η Ευρώπη δεν δράσει από κοινού, πολύ σύντομα θα γίνει αντικείμενο μεταχείρισης και εμπορίας.

Σε διάρκεια 20 χρόνων, πιθανότατα, να ζουν εννέα δισεκατομμύρια άνθρωποι στη γη. Από αυτούς μόνο το 5% θα ζει εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ποσοστό αυτό δεν ακούγεται μεγάλο, ωστόσο εξακολουθεί να είναι πολύ μεγαλύτερο από τα κλάσματα των εκατοστιαίων μονάδων, που αποτελούν τις εκάστοτε χώρες της Ευρώπης. Μόνο όταν αυτό το ποσοστό των 5% είναι ενωμένο, θα έχουμε την ευκαιρία να συμβάλλουμε στην διαμόρφωση ορισμένων στοιχείων σε αυτόν τον μεταβαλλόμενο κόσμο.

Ακριβώς γι' αυτό το λόγο, η απάντηση μας σήμερα στο σύνθημα, “America First”, πρέπει να είναι “Europe United”!

Και για αυτό δεν θα είναι αρκετή μία ακόμα συλλογή περιπτώσεων.

Με τον τρόπο αυτό, δεν θα εμπνευστεί κανένας στην Ευρώπη ή υπέρ της Ευρώπης.

Και αυτό επειδή πρόκειται για κάτι άλλο. Πρόκειται για την στάση μας απέναντι στην Ευρώπη, και είμαι απόλυτα πεπεισμένος επίσης, πως χρειαζόμαστε περισσότερο θάρρος στο εσωτερικό της. Θάρρος να αρπάξουμε επιτέλους το χέρι, που μας άπλωσε ο Γάλλος πρόεδρος τον

περασμένο Σεπτέμβριο. Και όχι με διαδικασίες “πολλαπλής επιλογής”, αλλά με τις δικές μας εναλλακτικές, εκεί όπου έχουμε άλλες ιδέες.

Θάρρος επίσης, να παρουσιάσουμε τη δική μας ιδέα για το μέλλον της Ευρώπης, η οποία δεν περιορίζεται σε καθαρά τεχνοκρατικές ανησυχίες ή κενές ομολογίες προς της Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θάρρος να πετάξουμε μερικές από τις δικές μας ορθοδοξίες, αφού αυτό εξυπηρετεί την πλειοψηφία και αφού μόνο με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε πραγματικά να δράσουμε.

Ο εθνικισμός και η διάσπαση τροφοδοτούνται από την αποθάρρυνση μας. Οι λαϊκιστές χρειάζονται τον φόβο και τον αποπροσανατολισμό των ανθρώπων, για να διαδώσουν τις φαινομενικές τους λύσεις.

Ο νέος εθνικισμός πονάει την] ψυχή μου. Δεν με αφήνει ανέγγιχτο, και όχι μόνο σήμερα. Πιθανώς αυτό να οφείλεται και στο Σάαρλαντ(Saarland). Όποιος προέρχεται από αυτήν την παραμεθόρια περιοχή, έχει πολύ ιδιαίτερη σχέση με την Ευρώπη.

Όταν ξεκίνησα τις σπουδές μου στο Σααρμπρύκεν(Saarbrücken), ο τότε πρόεδρος του πανεπιστημίου μας έδωσε την ακόλουθη συμβουλή στην εναρκτήρια διάλεξη. “Ο καθένας από εμάς πρέπει να πάει μια φορά για μια μέρα πέρα από τα σύνορα με την Γαλλία και να επισκεφθεί τα όχι πολύ απομακρυσμένα πεδία μάχης του Βερντέν. Είναι μια πραγματική εμπειρία, ειδικά για άτομα που γνωρίζουν τον πόλεμο μόνο μέσα από βιβλία ιστορίας.”

Στην πραγματικότητα ακολούθησα κι εγώ την συμβουλή του τότε. Πήρα μια μοτοσικλέτα και οδήγησα προς το Βερντέν ένα πρωί. Είδα τα ατελείωτα νεκροταφεία, το τοπίο, το οποίο ακόμα εξακολουθεί να είναι αλλοιωμένο από κρατήρες από βλήματα, και το οστεοφυλάκιο του Ντουομόν. Εκεί βρίσκονται τα οστά από 130.000 Γερμανούς και Γάλλους στρατιώτες. Οστά στρατιωτών που ήταν τεμαχισμένοι και κανείς δεν μπορούσε να τους αναγνωρίσει.

Όποιος έχει αντικρίσει ποτέ το Βερντέν, συνειδητοποιεί τι μοναδικό επίτευγμα ειρήνης είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Καταλαβαίνει ακόμα και το μεγάλο θάρρος που χρειάζεται για να συζητήσει κάποιος για συμφιλίωση, λίγα χρόνια μετά την καταστροφή που προκάλεσαν οι δύο Παγκόσμιοι πόλεμοι.

Ωστόσο, δεν θα είναι αρκετό να συνεχίσουμε να επικαλούμαστε την ιστορία μας, το θάρρος και την προνοητικότητα των ιδρυτών της Ευρώπης, για να πυροδοτήσουμε τον νέο ενθουσιασμό υπέρ της Ευρώπης.

Πρέπει να το κάνουμε από εδώ και τώρα πως χρειαζόμαστε περισσότερη Ευρώπη και όχι λιγότερη! Αμέσως τώρα!

Μια ειλικρινής απογραφή περιλαμβάνει επίσης την εξής διαπίστωση: Η νέα μορφή εθνικισμού παρουσιάζει και νέα αίτια εξέλιξης. Ως προς αυτό φέρουν ευθύνη από κοινού οι πολιτικές πολλών κυβερνήσεων. Μια πολιτική, που συχνά επιρρίπτει τις ευθύνες στις Βρυξέλλες, αλλά προβάλλει ως δικές της τις ευρωπαϊκές επιτυχίες στο εγχώριο κοινό της.

Για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα θεωρούσαμε την παγκοσμιοποίηση και μερικά αποκυήματα της ως ένα είδος φυσικού φαινομένου, ενάντια του οποίου η πολιτική δεν μπορούσε να κάνει τίποτα, ή βάσει μιας νεοφιλελεύθερης ιδεολογίας, δεν ήθελε να κάνει κάτι.

Τραπεζική κρίση, μεταναστευτικές ροές, μετατόπιση θέσεων εργασίας. Όλα αυτά είναι εμπειρίες, που έχουν ενισχύσει τους εθνικιστές και τους λαϊκιστές όχι μόνο στην Ευρώπη, αλλά και πέρα από αυτήν.

Είναι επομένως κεντρικό καθήκον της ευρωπαϊκής πολιτικής να καταστήσει σαφές, πως η παγκοσμιοποίηση και η διάβρωση των ρυθμιστικών δομών δεν είναι φυσικά φαινόμενα, και δεν είμαστε, λοιπόν, αβοήθητοι στο έλεος τους. Γι' αυτό τον λόγο, χρειάζεται θάρρος. Θάρρος που θα επανατοποθετήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση στον 21ο αιώνα.

Δεν μας απομένει πολύς χρόνος, αλλά αξίζει!

Κυρίες και κύριοι,

Η εσωτερική κατάσταση και τα διεθνή καθήκοντα της Ευρώπης είναι στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους. Μόνο η ομόνοια και η συνοχή στο εσωτερικό μας δίνουν δύναμη και κυριαρχία για το εξωτερικό.

Και για τον λόγο αυτό χρειαζόμαστε μια μεγάλη Ευρώπη. Μία Ευρώπη, που δεν κάνει διακρίσεις μεταξύ μικρών και μεγάλων κρατών, μεταξύ του κέντρου και της περιφέρειας. Μια Ευρώπη, που δεν τελειώνει ούτε στο παλιό σιδηρούν παραπέτασμα ούτε στην αλπική κορυφογραμμή.

Μόλις λίγα μέτρα από εδώ περνούσε μέχρι το 1989 το Τείχος του Βερολίνου. Ήταν το θανατηφόρο σύνορο μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

Αν εμείς οι Γερμανοί έχουμε πάρει ένα μάθημα από αυτή την ιστορία του διαχωρισμού, είναι πως τα τείχη και τα σύνορα δεν δημιουργούν ασφάλεια, αλλά περιορίζουν την ελευθερία, την ευημερία και την ευτυχία. Πάρα πολλοί άνθρωποι έχουν ζήσει αυτή την εμπειρία.

Επομένως, δεν πρέπει να επιτρέψουμε να χωριστεί η Ευρώπη σε δύο διαφορετικές ομάδες και να δημιουργήσει νέα σύνορα. Αντιθέτως, πρέπει να επουλώσουμε τις ρωγμές, που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Ένωσης μας, μεταξύ Βορρά και Νότου, μεταξύ Δύσης και Ανατολής.

Και αυτή θα πρέπει να είναι η προσφορά της χώρας μας στην Ευρώπη. Θέλουμε να ξεπεράσουμε τις διχόνοιες! Θέλουμε να είμαστε εγγύηση για την εσωτερική ενότητα και δύναμη της Ευρώπης, έτσι ώστε αυτή με την σειρά της να μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις ελπίδες των Ευρωπαίων και στις προσδοκίες του κόσμου.

Για να επιτύχει όμως αυτό, θα πρέπει η Γερμανία να κινητοποιηθεί. Η διαχωριστική γραμμή μεταξύ της πίστης στις αρχές και της πειστικότητας είναι μερικές φορές λεπτή, και ειδικά στη χώρα μας. Πρέπει ακόμη να μάθουμε να βλέπουμε την Ευρώπη περισσότερο μέσα από τα μάτια άλλων Ευρωπαίων, για να κατανοήσουμε την ιδέα της Ευρώπης.

Από την μια πλευρά υπάρχουν τα κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, τα οποία βίωσαν την κατάρρευση του Κομμουνισμού και την απόλυτη ανατροπή των συνθηκών διαβίωσης τους.

Για αυτά, η Ευρώπη ήταν πάνω απ' όλα μια υπόσχεση ελευθερίας και ευημερίας, και τους προμήθευσε και με τα δύο, παρότι υπάρχει ακόμα ένα οικονομικό χάσμα. Ωστόσο, ο χειρισμός της προσφυγικής κρίσης από την ίδια την Ευρώπη έχει ξυπνήσει το αίσθημα της αποξένωσης σε πολλούς κατοίκους της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Και καταλαβαίνω ότι οι

άνθρωποι εκεί αντιδρούν ευαίσθητα, όταν βλέπουν την πρόσφατα κερδισμένη τους κυριαρχία και ταυτότητα να επηρεάζεται, έστω κι αν μόνο το νιώθουν αυτό ως μελλοντικό ενδεχόμενο.

Φυσικά, η Ευρώπη δεν πρέπει να παραβλέπει τα ελλείμματα του δημοκρατικού συνταγματικού κράτους, διότι αυτή είναι η βάση της Ένωσής μας.

Αλλά το διδακτικό δάχτυλο από το Βερολίνο θα πετύχει σίγουρα λιγότερα από τις έξυπνες προτάσεις για την εξισορρόπηση των συμφερόντων.

Υπάρχουν επίσης τα νότια κράτη, τα οποία εξακολουθούν να υποφέρουν από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης. Παρόλο που η οικονομία έχει ανακάμψει, εξακολουθούν να υπάρχουν περιοχές, όπου το 25, 30 ή 40% των νέων δεν δύναται να βρει θέση εργασίας. Δεν πρέπει να αδιαφορούμε εδώ στην Γερμανία για το φαινόμενο αυτό.

Και πρέπει να μας ανησυχεί επίσης, το γεγονός πως στην Ιταλία, έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της Ευρώπης και έναν από τους πιο στενούς μας εταίρους, σχεδόν ένα στα δύο άτομα πιστεύει πως η χώρα του δεν επωφελείται από την ένταξη της στην ΕΕ.

Η Ευρώπη είναι απαραίτητο να βρει μια πειστική απάντηση απέναντι στην νόμιμη προσδοκία των κατοίκων στη Νότια Ευρώπη για αλληλεγγύη, και μάλιστα απάντηση που θα εκτείνεται σε πολύ διαφορετικά επίπεδα.

Κυρίες και κύριοι,

Όταν μιλάμε για τη μεγάλη Ευρώπη, τίθεται αμέσως το ερώτημα περί της ικανότητας της ΕΕ. να δράσει φυσικά προς την παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων. Μια μεγάλη Ευρώπη δεν είναι αποδεκτό να συγκρατεί τις φιλοδοξίες εκείνων, που θέλουν να συνεργαστούν ακόμα πιο στενά με αυτήν. Και χωρίς να χωριστούμε σε καλούς και κακούς Ευρωπαίους, οφείλουμε να σημειώσουμε πως ο στόχος της ολοένα και πιο στενής σύγκλισης των χωρών της Ευρώπης δεν είναι κοινός από όλα τα κράτη.

Στο σημείο αυτό συμφωνώ και με τον Emmanuel Macron, όσον αφορά τους μηχανισμούς που είναι αναγκαίο να αποκτήσουμε. Μηχανισμούς που επιτρέπουν σε ομάδες της Ευρώπης να προχωρούν με ευελιξία εντός της ΕΕ. Χωρίς να εμποδίζονται από άλλους παράγοντες. Παράλληλα ωστόσο, η πόρτα πρέπει να είναι πάντα ανοιχτή για όσους πιθανόν έλθουν αργότερα.

Η αυξημένη συνεργασία μας στην πολιτική ασφαλείας και άμυνας, για παράδειγμα, αποδεικνύει πως ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί. Εντέλει συμμετείχαν 25 κράτη μέλη. Το κλειδί της επιτυχίας ήταν οι φιλόδοξοι στόχοι, η μέγιστη διαφάνεια και η μόνιμη ειλικρίνεια μεταξύ όλων των κρατών. Και τα στοιχεία αυτά πρέπει να εξακολουθήσουν και μελλοντικά να είναι οι αρχές της ένωσης για να καταστεί η ίδια αποτελεσματικότερη.

Κύριες και κύριοι,

Η συγκατάθεση των ανθρώπων για την Ευρώπη, γιατί γι' αυτό επρόκειτο, δεν εξαρτάται τόσο πολύ από τον τρόπο λήψης αποφάσεων στις Βρυξέλλες, αλλά από το ποιες αποφάσεις εμείς λαμβάνουμε.

Η ειδική ευκαιρία για κοινή δράση στην Ευρώπη βρίσκεται εκεί όπου τα εθνικά κράτη αντιμετωπίζουν παγκόσμια προβλήματα. Από μόνη της, καμία Ευρωπαϊκή χώρα, ούτε καν η

Γερμανία, δεν έχει το απαραίτητο βάρος, ώστε να διαδραματίσει βασικό ρόλο στη διαμόρφωση της παγκοσμιοποίησης, του εμπορικού συστήματος ή της διεθνούς πολιτικής.

Τελικά, αυτό που είπε ο πρώην πρωθυπουργός του Βελγίου, Paul-Henri Spaak, είναι αλήθεια. “Υπάρχουν μόνο δύο τύποι κρατών στην Ευρώπη. Μικρά κράτη και μικρά κράτη, τα οποία δεν έχουν συνειδητοποιήσει ακόμα πως είναι μικρά.

Τι σημαίνει όμως αυτό εντέλει; Ακόμη, η επιβολή της κυριαρχίας στην ΕΕ. επιτρέπει ένα πρόσθετο κέρδος στην ενδυνάμωση, που έχει από καιρό χαθεί σε εθνικό επίπεδο. Εθνικισμός δεν σημαίνει, όπως ισχυρίστηκαν οι υποστηρικτές του Brexit, “taking back control”, “ανάκτηση ελέγχου”, αλλά στην πραγματικότητα “giving up control”, “εγκατάλειψη του ελέγχου”.

Διατήρηση της κυριαρχίας μέσω στενότερης συνεργασίας. Αυτός πρέπει να είναι ο στόχος και η αρχή εντός της ΕΕ. Και γι’ αυτό χρειαζόμαστε επείγοντως μια απάντηση στο ακόλουθο ερώτημα: Ποια είναι τα πιο σημαντικά καθήκοντα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε μαζί;

Πάνω σε αυτό, διακρίνω κυρίως τρεις τομείς:

Η οικονομική και χρηματοοικονομική πολιτική σε συνδυασμό με την κοινωνική της διάσταση, η οποία πρέπει να διασφαλίσει μεγαλύτερη εναρμόνιση των συνθηκών διαβίωσης. Αυτό ανταποκρίνεται επίσης στις προσδοκίες των ανθρώπων και αυτή είναι και η υπόσχεση ευθύνης για ευημερία της ευρωπαϊκής ιδέας. Η μεταναστευτική πολιτική, που δεν μπορεί να παραμείνει εστία αντιπαράθεσης στην Ευρώπη, και τέλος, η εξωτερική πολιτική που αφορά την ενδυνάμωση και την ικανότητα επιβολής της Ευρώπης στον κόσμο.

Για μένα δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρέπει να αφήσουμε πίσω μας τους διχασμούς στην ευρωπαϊκή οικονομική και χρηματοπιστωτική πολιτική. Για να το επιτύχουμε αυτό πρέπει να ξεπεράσουμε επιτέλους πολλές υπάρχουσες επιφυλάξεις.

Και αυτό επειδή η Γερμανία επωφελείται από το ευρώ και την εσωτερική αγορά, σε βαθμό που σχεδόν κανένα άλλο κράτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν επωφελείται.

Το ίδρυμα Μπέρτελσμμαν(Bertelsmann Stiftung)³ υπολόγισε ότι η οικονομία της Γερμανίας θα αυξηθεί κατά πάνω από 37 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως χάρη στην εσωτερική αγορά. Αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση εισοδήματος 450 ευρώ ετησίως για καθένα από εμάς. Εννέα από τους δώδεκα μεγαλύτερους εμπορικούς μας εταίρους είναι κράτη μέλη της ΕΕ., έξι από αυτούς πληρώνουν με ευρώ, όπως κι εμείς.

Επομένως, δεν είναι τίποτα άλλο παρά λογικό, πως η μόνιμη σταθεροποίηση του ευρώ είναι υπέρ του συμφέροντος της χώρας μας.

Είναι γνωστό, πως εμείς οι Γερμανοί λατρεύουμε την ασφάλεια. Συνολικά, έχουμε συνάψει πάνω από 430 εκατομμύρια ασφαλιστικά συμβόλαια για να προστατευτούμε από όλους τους πιθανούς κινδύνους. Ωστόσο, όσον αφορά την ασφάλιση του κοινοτικού μας νομίσματος, γνέφαμε αποδοκιμαστικά για μεγάλο χρονικό διάστημα.

³ ΣτΜ: Bertelsmann Stiftung : Το Bertelsmann Stiftung είναι ένα ανεξάρτητο ίδρυμα ιδιωτικού δικαίου, με έδρα το Gütersloh της Γερμανίας. Ιδρύθηκε το 1977 από τον Reinhard Mohn ως αποτέλεσμα κοινωνικών, εταιρικών και φορολογικών παραμέτρων. Όπως το έθεσε ο ίδιος ο Bertelsmann Stiftung, το ίδρυμα προωθεί τις «διαδικασίες μεταρρύθμισης» και τις «αρχές της επιχειρηματικής δραστηριότητας» για την οικοδόμηση μιας «κοινωνίας προσανατολισμένης στο μέλλον».

Για τον λόγο αυτόν, λοιπόν, θεωρείται σωστό το γεγονός πως η Καγκελάρια μπήκε πρώτη φορά σε λεπτομέρειες για το πώς η Ευρώπη μπορεί να εκτελέσει καλύτερα στον τομέα αυτόν τα καθήκοντα της.

Αλλά πρέπει να προχωρήσουμε ακόμα παραπέρα! Εάν αναζητούμε δηλαδή, μια ισχυρή και ευημερούσα Ευρώπη χωρίς μέλη πρώτης και δεύτερης τάξης, δεν πρέπει να λήξει εδώ η συζήτηση. Η πρόταση του Αντιπροέδρου Olaf Scholz να παράσχει στην ΕΕ. τους δικούς της φορολογικούς πόρους μέσω του Φόρου Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών θα αποτελούσε για πρώτη φορά μια παραδειγματική αλλαγή. Και παράλληλα θεωρώ πως, όσον αφορά τις διατλαντικές σχέσεις, η ιδέα ενός ψηφιακού φόρου δεν είναι κακή.

Και εκτός των άλλων, χρειάζεται να καταβάλλουμε μεγαλύτερες προσπάθειες για την αντιμετώπιση της ανεργίας που μαστιάζει τους νέους και των λιγότερων κοινωνικών διαφορών στην Ευρωζώνη. Για παράδειγμα, μέσω ενός ευρωπαϊκού κατώτατου μισθού ή μιας ευρωπαϊκής ανασφάλισης για την ασφάλιση ανέργων. Είναι απαραίτητη η εντονότερη δραστηριοποίηση της ΕΕ στην καταπολέμηση του κοινωνικού και φορολογικού ντάμπινγκ, μέσω της προσαρμογής για παράδειγμα των φόρων των εταιριών. Μόνο αυτό το μέτρο θα βοηθήσει. Είναι αναγκαία επίσης, η μεγαλύτερη υποστήριξη σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και περισσότερες επενδύσεις, στην ψηφιακή μεταβολή για παράδειγμα, που θεωρείται μια από τις μεγαλύτερες μελλοντικές μας προκλήσεις. Όλα αυτά διασφαλίζουν την οικονομική σταθερότητα της Ευρώπης, του νομίσματός μας και την κοινωνική ειρήνη, η οποία είναι ζηλευτή σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η οικονομία είναι αρετή, αλλά η φιλαργυρία ελλοχεύει κινδύνους γι' αυτό που θέλουμε να διατηρήσουμε και να επεκτείνουμε, και συγκεκριμένα την ενότητα και την δύναμη της Ευρώπης! Κάθε Σεντ επενδύεται καλά, γιατί στην τελική όλοι επωφελομαστε από αυτό.

Κυρίες και κύριοι,

Ποια είναι η εναλλακτική λύση; Θέλουμε πραγματικά να συμβιβαστούμε με το γεγονός ότι οι μελλοντικές τεχνολογίες, όπως η αυτόνομη οδήγηση ή η τεχνητή νοημοσύνη θα αναπτυχθούν στο μέλλον μόνο στο Silicon Valley («Κοιλιάδα του πυριτίου») ή στην πόλη Σεντσέν(Shenzhen) της Κίνας; Αν αυτό ισχύει τότε βλέπω μαύρο και το μέλλον της βιομηχανικής τοποθεσίας μας στην Γερμανία. Γιατί λοιπόν, να μην ομαδοποιήσουμε για παράδειγμα τα ευρωπαϊκά επιχειρηματικά κεφάλαια, να μειώσουμε την γραφειοκρατία, και συνεπώς να προωθήσουμε την δικτύωση όχι μόνο της εθνικής, αλλά κυρίως της ευρωπαϊκής σκηνής εκκίνησης;

Η Γερμανία πρέπει να είναι έτοιμη να συμβάλει σε όλα αυτά.

Προς το συμφέρον μιας ενωμένης Ευρώπης, αλλά και προς το δικό μας συμφέρον, της Γερμανίας.

Κυρίες και κύριοι,

Ο δεύτερος τομέας πολιτικής, που αμφισβητείται η Ευρώπη, είναι το προσφυγικό και η μετανάστευση. Κανένα άλλο ζήτημα δεν έθεσε τη συνοχή της ΕΕ. σε μεγαλύτερη δοκιμή τα τελευταία χρόνια και κανένα δεν έχει περισσότερες δυνατότητες να επιτύχει την διάσπαση της Ένωσης. Γι' αυτό λοιπόν, είναι αναγκαίο να διασφαλίσουμε πως η μετανάστευση δεν θα λειτουργεί πλέον ως δηλητήριο ενάντια στην συνοχή της ΕΕ.

Κατά την γνώμη μου, οφείλουμε να δράσουμε με τους δύο εξής τρόπους:

Πρώτα απ' όλα, εμείς οι Γερμανοί πρέπει να σταματήσουμε να κατευθύνουμε τη συζήτηση περί μετανάστευσης από μια θέση αντιληπτής ηθικής υπεροχής, ειδικά προς τους εταίρους μας στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Οι αμοιβαίες νουθεσίες και η ηθική αλαζονεία μας οδηγούν μόνο βαθύτερα προς την τρύπα της διάσπασης!

Κατά δεύτερον, όλα τα κράτη μέλη είναι αναγκαίο να σταματήσουν να χρησιμοποιούν την μετανάστευση με σκοπό τη δημιουργία εγχώριων αιφνίδιων αλλαγών της κοινής γνώμης, ειδικά κατά της ΕΕ.

Δεν κατανοώ το γεγονός, πως το ζήτημα της μετανάστευσης χρησιμοποιείται ως μέσο εκμετάλλευσης από ορισμένες κυβερνήσεις για να αποσπά την προσοχή από τις δικές τους ή από άλλες εγχώριες πολιτικές αποτυχίες.

Πρέπει να κινηθούμε σε τομείς που έχουμε ήδη επιτύχει ομοφωνία. Είναι αναγκαίο να καταπολεμήσουμε αποτελεσματικότερα τα αίτια της μετανάστευσης και να βελτιώσουμε την προστασία των εξωτερικών συνόρων. Έχουμε αφήσει την Ιταλία και την Ελλάδα εδώ και πολύ καιρό μόνες να αντιμετωπίζουν αυτά τα καθήκοντα.

Επίσης πολύ σημαντικό για εμένα ως Υπουργό εξωτερικών, είναι να διατηρήσουμε τα σύνορα εντός της Ευρώπης ανοιχτά.

Η συνθήκη Σένγκεν(Schengen) είναι συνώνυμο της ελευθερίας των Ευρωπαίων πολιτών. 1,7 εκατομμύρια πολίτες ταξιδεύουν μόνοι καθημερινά για να εργαστούν σε ένα άλλο ευρωπαϊκό κράτος. 1,6 ευρωπαίοι πολίτες ζουν, εργάζονται, λαμβάνουν σύνταξη ή σπουδάζουν σε άλλο ευρωπαϊκό κράτος μέλος. Και εμείς οι Ευρωπαίοι διασχίζουμε τα εσωτερικά σύνορα της Σένγκεν((Schengen) σχεδόν αδιανόητα, 1. 25 δισεκατομμύρια φορές τον χρόνο. Χωρίς τελωνεία, χωρίς έλεγχο διαβατηρίων, χωρίς καταγραφή- έτσι πρέπει, και πρέπει να παραμείνει και έτσι!

Ναι, οφείλουμε να προστατεύσουμε καλύτερα τα εξωτερικά μας σύνορα, αλλά δεν πρέπει ποτέ να εγκαταλείψουμε την ελευθερία που έχουμε επιτύχει στην Ευρώπη! Αν το κάναμε αυτό, θα δημιουργούσαμε μια Ευρώπη διαφορετική από αυτήν που πολλοί ονειρεύονταν.

Ορισμένα κράτη, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας, έχουν επαναφέρει πάλι τους προσωρινούς συνοριακούς ελέγχους. Δηλώνω ξεκάθαρα ότι το “προσωρινοί” δεν πρέπει να γίνουν “μόνιμοι”! Δεν είμαστε σε θέση να γυρίσουμε την ιστορία πίσω ούτε μπορούμε να καταστρέψουμε την Ευρωπαϊκή Ένωση!

Κυρίες και κύριοι,

Ο τρίτος τομέας πολιτικής στον οποίο η Ευρώπη οφείλει να επιδείξει μεγαλύτερη ενότητα και δύναμη είναι η εξωτερική πολιτική.

«Εμείς οι Γερμανοί γνωρίζουμε ότι απαιτείται μια ολοένα και πιο ισχυρή ένωση των λαών της Ευρώπης: γιατί οι λαοί μας πρέπει να αναλάβουν μεγαλύτερη ευθύνη για την διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης απ' ότι πριν. Και αυτό γιατί μόνο ο συνδυασμός των περιορισμένων εξουσιών των μεμονωμένων λαών τους επιτρέπει να επιτελέσουν αυτό το έργο(...)»

Αυτό ήταν ένα απόσπασμα, όχι του 2018, αλλά από μια ομιλία το 1967 από τον τότε υπουργό εξωτερικών Willy Brandt. Η ανάλυση μας, όπως φαίνεται, δεν έχει αλλάξει μετά από 50 χρόνια. Ωστόσο, ο κόσμος σήμερα είναι αρκετά πιο περίπλοκος απ' ό,τι ήταν την εποχή του Σιδηρού Παραπετάσματος.

Η συμπεριφορά της κυβέρνησης Trump φέρνει την Ευρώπη αντιμέτωπη με τελείως νέες προκλήσεις:

- Τον τερματισμό των κλιματικών συνθηκών του Παρισιού,
- Την απόσυρση από την πυρηνική συμφωνία με το Ιράν και την ανοιχτή απειλή κυρώσεων κατά των ευρωπαίων εταίρων,
- Τον νέο προστατευτισμό.

Όλα αυτά κλονίζουν την βεβαιότητα μας πως μαζί με τις ΗΠΑ αγωνιζόμαστε για την πολυμέρεια και έναν κόσμο που βασίζεται σε κανόνες. Και αυτό το σοκ- δεν πρέπει να ξεγελιόμαστε- είναι δυστυχώς ήδη τόσο σοβαρό που είναι πιθανό να επεκταθεί πέρα από την προεδρεία του Trump.

Φυσικά οι ΗΠΑ παραμένουν ο στενότερος εταίρος εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας εκτός ΕΕ. Αλλά, είναι καιρός πλέον να αναπροσαρμόσουμε την διατλαντική εταιρική σχέση- όχι να την αφήσουμε πίσω μας φυσικά, αλλά να τη διατηρήσουμε σε μια μεταβαλλόμενη παγκόσμια κατάσταση.

Μας είναι απαραίτητη μια νέα ισορροπημένη εταιρική σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Εστιάζοντας στη συνεργασία όπου οι αξίες και τα ενδιαφέροντα και των δύο πλευρών είναι ισορροπημένες. Φέρνοντας το βάρος μας, όπου ο συνεργάτης μας υποχωρεί, και δημιουργώντας ένα αντίβαρο με αυτοπεποίθηση ως Ευρωπαίοι, όπου οι ΗΠΑ διασχίζουν κόκκινες γραμμές.

Ναι, το βιώνουμε αυτό τις τελευταίες ημέρες και εβδομάδες, που η κυβέρνηση των ΗΠΑ αμφισβητεί επιθετικά τις αξίες και τα συμφέροντά μας. Στο μέλλον θα πρέπει να είμαστε πιο ισχυροί.

Μια πρώτη δοκιμαστική περίπτωση για την προαναφερθείσα προσέγγιση θα είναι η πυρηνική συμφωνία με το Ιράν. Αυτό θέλουμε να υπερασπιστούμε ως Ευρωπαίοι. Είμαστε σύμφωνοι σ' αυτό το θέμα. Όχι για να υποστηρίξουμε την Τεχεράνη, αλλά για να αποτρέψουμε έναν αγώνα πυρηνικών όπλων στη Μέση Ανατολή με καταστροφικές συνέπειες, και για τη δική μας ασφάλεια εδώ.

Όλα αυτά μπορούν να επιτευχθούν μόνο μέσω μιας ριζικής προσέγγισης με τη Γαλλία. Υπό τον Πρόεδρο Macron, η Γαλλία βρίσκει τη δύναμη να πραγματοποιήσει σημαντικές μεταρρυθμίσεις και έχει υποβάλει εκτεταμένες προτάσεις για το μέλλον της Ευρώπης.

Για μένα είναι απολύτως σαφές: η απάντηση σε αυτό μπορεί να είναι μόνο ένα δυνατό “ναι!”. Δεν χρειάζεται να συμφωνούμε για κάθε λεπτομέρεια από την αρχή της συζήτησης, αλλά ακριβώς λόγω της αβεβαιότητας περί της διατλαντικής σχέσης, δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία ότι εργαζόμαστε χέρι-χέρι αυτή τη στιγμή.

Όχι ως ανώτεροι δάσκαλοι που υπαγορεύουν το μάθημα στα άλλα κράτη μέλη, αλλά ως παράγοντες ενθάρρυνσης που είναι αποφασισμένοι να προωθήσουν την Ευρώπη.

Εάν το Βερολίνο και το Παρίσι έχουν το θάρρος να συνεργαστούν ακόμη πιο εντατικά από πριν σε οικονομικά, χρηματοοικονομικά, ενεργειακά και θέματα ασφάλειας, θα ακολουθήσουν και άλλοι - είμαι απόλυτα πεπεισμένος για αυτό! Έτσι, δημιουργείται μια νέα δυναμική για την Ευρώπη στο σύνολό της και μόνο με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να φτάσουμε πιο κοντά στον στόχο της μεγαλύτερης στρατηγικής αυτονομίας για την Ευρώπη.

Κυρίες και κύριοι,

Με τις ΗΠΑ συμφωνούμε στις βασικές αξίες της φιλελεύθερης δημοκρατίας. Σε άλλα μέρη του κόσμου, ωστόσο, η επιρροή των αυταρχικών καθεστώτων αυξάνεται.

Και στα γειτονικά μας κράτη- στη Συρία, την Ουκρανία, την Μέση Ανατολή- μαίνονται οι συγκρούσεις και δεν δύναται να σημειώσουμε πρόοδο στην επίλυση τους, καθώς όχι μόνο δεν έχουμε κάνει χρήση της ισχύος του βάρους της Ευρώπης, πόσο μάλλον αποτελεσματική χρήση.

Η Ευρώπη πρέπει επιτέλους να αντιδράσει σε αυτό. Όχι περιστρέφοντας μερικές βίδες στον μηχανισμό των Βρυξελλών, αλλά αλλάζοντας τη νοοτροπία. Χρειαζόμαστε περισσότερο θάρρος, περισσότερη φιλοδοξία και περισσότερη βούληση για τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής! Θα μπορούσατε να πείτε ότι πρέπει επιτέλους να γίνουμε «ικανοί εξωτερικής πολιτικής» στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού, είναι απαραίτητα δύο πράγματα:

Πρώτον: η αποφασιστικότητα για διαμόρφωση κοινής εξωτερικής πολιτικής και

Δεύτερον: η ικανότητα εφαρμογής της ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής.

Είμαστε μίλια μακριά και από τα δύο.

Το 2016, ο σημερινός ομοσπονδιακός πρόεδρος Frank Walter Steinmeier και ο τότε Γάλλος συνάδελφός του Jean-Marc Ayrault πρότειναν ένα Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ασφαλείας. Θα μπορούσε στο μέλλον να καταρτίσει κατευθυντήριες γραμμές για μια συνεκτική, στρατηγική εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της ΕΕ. Αυτό θα αποτελούσε προϋπόθεση για τη δημιουργία ευρωπαϊκών εδρών στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Μέχρι να είμαστε έτοιμοι, για παράδειγμα, το Συμβούλιο θα μπορούσε να συνεδριάζει μία φορά το χρόνο και με τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ. ως "Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ασφαλείας".

Γιατί, ο κόσμος δεν περιμένει μέχρι να ολοκληρώσουμε τις διαρθρωτικές συζητήσεις μας στην Ευρώπη.

Διακρίνω έναν τρόπο πάνω απ' όλα για να επιτύχω μεγαλύτερη ικανότητα εξωτερικής πολιτικής φέτος:

Πρέπει να καταργήσουμε την κατάρα της ομοφωνίας! Πολύ συχνά οδηγεί στη χαμηλότερη κοινή πολιτική του παρονομαστή. Και καλεί κυριολεκτικά τις ξένες δυνάμεις να μας χωρίσουν και να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες αποκλεισμού μεμονωμένων κρατών μελών.

Θα ήταν λοιπόν μια πρόταση, να καθορίσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τα πρώτα πεδία το συντομότερο δυνατό, στα οποία θα έχουμε την δυνατότητα να αποφασίσουμε άμεσα επίσης με πλειοψηφία.

Όποιος ισχυρίζεται ότι παραιτούμαι από τη κυριαρχία κάνει λάθος - γιατί σε τελική ανάλυση ποιος πιστεύει σοβαρά ότι ένα ενιαίο ευρωπαϊκό κράτος μπορεί να διεκδικήσει τις εθνικές του ανησυχίες σε οποιαδήποτε σύγκρουση εξωτερικής πολιτικής παγκόσμιας σημασίας; Είτε το Ιράν, η Ουκρανία είτε η Συρία, η απάντηση σε τέτοιες συγκρούσεις είναι η μία και είναι η ακόλουθη: Η Ευρώπη οφείλει να δράσει από κοινού, διαφορετικά δεν θα υπάρξει λύση!

Ο κύριος στόχος της ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής πρέπει να είναι η πραγμάτωση σταθερότητας με τα γειτονικά κράτη.

Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

Στην περίπτωση που η ΕΕ. αποτύχει να σημειώσει πρόοδο στην ενταξιακή διαδικασία με τις χώρες αυτές- και συζητάμε περί αυτής αυτήν τη στιγμή- τότε η ίδια θα έχει θανατηφόρες συνέπειες. Άλλες δυνάμεις βρίσκονται εδώ και πολύ καιρό στην προσπάθεια πραγμάτωσης της διαδικασίας γεφύρωσης αυτού του κενού, Ρωσία, Κίνα και κράτη της Μέσης Ανατολής. Κράτη που έχουν μια εντελώς διαφορετική ιδέα περί τάξης και σταθερότητας απ' ό, τι έχει η Ευρώπη.

Φυσικά, η ένταξη απαιτεί σαφή κριτήρια που είναι απαραίτητο να πληρούνται και το γεγονός αυτό δεν αμφισβητήθηκε ποτέ.

Μέγιστης σημασίας είναι η ελεύθερη δημοκρατία και ένα λειτουργικό δημοκρατικό κράτος. Ορισμένα κράτη έχουν σημειώσει εξαιρετική πρόοδο στο σημείο αυτό- όπως η πρώτη Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, η οποία θα ονομάζεται στο μέλλον Βόρεια Μακεδονία. Αλλά και η Αλβανία μέσω μιας φιλόδοξης δικαστικής μεταρρύθμισης. Επομένως, τάσσομαι ρητώς υπέρ μιας υπό όρους έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων με τις δύο προαναφερθείσες χώρες. Εάν τους στερήσουμε την προοπτική ένταξης, όλες οι μεταρρυθμίσεις που έχουν ξεκινήσει οι ίδιες θα χαθούν στην πορεία.

Κυρίες και κύριοι,

Είναι απαραίτητη μια “Νέα Ανατολική Πολιτική”. Μια ευρωπαϊκή Ανατολική πολιτική, η οποία ενόψει της επικίνδυνης αφωνίας μεταξύ της Ουάσιγκτον και της Μόσχας, δείχνει νέους τρόπους συνεργασίας με την Ρωσία προς όφελος όλων των Ευρωπαϊκών χωρών- και όχι μόνο εκείνων που έχουν επιλέξει οι Ρώσοι.

Πρέπει επίσης, να διατυπωθούν προσφορές σε χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, όπως η Γεωργία ή η Ουκρανία, οι οποίες θεωρούνται ευρωπαϊκές και συχνά αισθάνονται σαν εμάς τους ευρωπαίους.

Η ΕΕ. οφείλει να λάβει υπόψη της τις ανησυχίες όλων των Ευρωπαίων: τόσο εκείνων των κρατών της Βαλτικής και της Πολωνίας όσο και της Δύσης.

Είναι ακόμη, υποχρέωση της να βρει μια ισορροπία μεταξύ συμφερόντων ασφαλείας, οικονομικής συνεργασίας και συνεργασίας σε πολιτιστικά για παράδειγμα ή επιστημονικά θέματα. Με αυτό τον τρόπο, μια νέα θετική δυναμική είναι σε θέση να προκύψει μεταξύ των εσωτερικών ευρωπαϊκών σχέσεων και των κρατών μελών της ανατολικής ΕΕ..

Χρειαζόμαστε επίσης, μια κοινή πολιτική της ΕΕ. για την αντιμετώπιση της Αφρικής, η οποία να μην ορίζει την Αφρική μόνο ως αποδεκτή αναπτυξιακή βοήθεια ή ως εξάγων κρίσεων και μεταναστών. Κατά τη διάρκεια του πρώτου μου ταξιδιού στην Αφρική, μου έγινε πολύ σαφές πως η ήπειρος αυτή δεν χρειάζεται μόνο αναπτυξιακή βοήθεια, αλλά και πραγματική συνεργασία.

Παράλληλα, είναι απαραίτητη και μια κοινή στρατηγική για το πώς να αντιμετωπίσουμε τις πολιτικές φιλοδοξίες της Κίνας- όπως επίσης και για να εξουδετερώσουμε στοχευμένες προσπάθειες διχοτόμησης στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επομένως, θα σχεδιάσουμε συνειδητά τη συμμετοχή μας στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 2019/20 ως ευρωπαϊκή συμμετοχή. Φυσικά, το 'Γερμανία' θα εμφανίζεται στην πινακίδα με το όνομα. Αλλά αν μιλήσουμε στο Συμβούλιο Ασφαλείας, θέλουμε να είμαστε το φερέφωνο όλων των κρατών μελών της ΕΕ από την 1η Ιανουαρίου 2019. Και αν ψηφίσουμε, θα πρέπει να καθοδηγηθούμε περισσότερο από πριν από την ευρωπαϊκή πολιτική, την οποία θέλουμε να αναπτύξουμε μαζί με τους εταίρους μας στην ΕΕ. Αυτή είναι η προσφορά μας!

Κυρίες και κύριοι,

Εκτός από θάρρος για ενότητα, η ΕΕ. έχει ανάγκη τα κατάλληλα όργανα για την εφαρμογή αυτής της πολιτικής. Η νέα διατλαντική πραγματικότητα σημαίνει επίσης ότι πρέπει να αναλάβουμε μεγαλύτερη ευθύνη για τη δική μας ασφάλεια, διότι δεν μπορούμε πλέον να βασιστούμε στο ότι γίνεται για εμάς στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Χρειαζόμαστε μια πραγματική Ευρωπαϊκή Ένωση Ασφάλειας και Άμυνας.

Όσον αφορά τις αμυντικές δομές, έχουμε κάνει πραγματικά μεγάλα βήματα χάρη στη μόνιμη δομημένη συνεργασία.

Αλλά και στο σημείο αυτό υπάρχουν περαιτέρω αναπόφευκτα μέτρα: Γι' αυτό υποστηρίζω τη γαλλική πρόταση για μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία παρέμβασης - ο όρος "ευρωπαϊκή ομάδα ανταπόκρισης" είναι πιθανώς λίγο πιο κατάλληλος - και αυτό σε στενό συντονισμό με τη μόνιμη δομημένη συνεργασία μας. Και πρέπει επίσης να προσφέρουμε στο Ηνωμένο Βασίλειο τη δυνατότητα να συμμετάσχει σε αυτό παρά το Brexit.

Βέβαια δεν μπορούμε να αγνοήσουμε και μια άλλη πραγματικότητα: η Γερμανία θα πρέπει να καλύψει τις ελλείψεις ικανότητες του στρατού στη περίπτωση που προχωρήσουμε σε μια τέτοια πορεία.

Αυτό κοστίζει χρήματα. Ωστόσο, η επένδυση σε εξοπλισμό απέχει πολύ από την αναβάθμιση.

Παρεμπιπτόντως, δεν το κάνουμε αυτό, διότι το ζητά ο Πρόεδρος Trump. Πρόκειται να συμβάλλει στις ευρωπαϊκές δομές ασφαλείας, οι οποίες με τη σειρά τους αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο και δεν υποκαθιστούν με κανέναν τρόπο την εξωτερική πολιτική της ΕΕ. με στόχο την ειρήνη και την ασφάλεια.

Όπως ορίζεται στη Συνθήκη Συνασπισμού, αυτό πρέπει να συμβαδίζει με την αύξηση των δαπανών για τη διπλωματία σε όλες τις μορφές της - από την πρόληψη κρίσεων έως την πολιτιστική κατανόηση. Μια ισχυρή άμυνα και μια ισχυρή διπλωματία - αυτές είναι οι δύο πλευρές ενός νομίσματος, το γνωρίζουμε το αργότερο μετά την πολιτική χαλάρωσης του Willy Brandt!

Είναι σαφές ότι η ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική μπορεί να είναι μόνο πολιτική ειρήνης. Σε τελική ανάλυση, καμία σύγκρουση δεν μπορεί να επιλυθεί μόνιμα με στρατιωτικά μέσα.

Η πολιτική διαχείριση κρίσεων πρέπει επομένως να βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Το 2017 ήταν το έτος κατά το οποίο πέτυχαμε μια σημαντική ανακάλυψη στη Μόνιμη Δομημένη Συνεργασία. Ας κάνουμε το 2018 το έτος κατά το οποίο θα κάνουμε επιτέλους μια σημαντική ανακάλυψη από πλευράς πολιτών - στην «κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας»!

Στο Μάλι υποστηρίζουμε την οικοδόμηση του κράτους, στη Σομαλία βοηθούμε στην εκπαίδευση δυνάμεων ασφαλείας και στο Ιράκ προωθούμε την καθιέρωση νόμου και τάξης. Αλλά πρέπει πρώτα να βρούμε, να εκπαιδύσουμε και να υποστηρίξουμε τους ειδικούς που χρειαζόμαστε για αυτό. Θέλουμε η ΕΕ να μπορεί να το κάνει αυτό στο μέλλον. Και προτείνουμε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ να δεσμευτούν για την αποστολή τέτοιων εμπειρογνομόνων - σε ένα νέο πολιτικό "Ευρωπαϊκό Στάμα Σταθεροποίησης".

Κυρίες και κύριοι,

Εμείς στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών θα συνεχίσουμε να ολοκληρώνουμε τις εργασίες για αυτά τα βασικά ζητήματα τις επόμενες εβδομάδες και μήνες και θα συνεχίσουμε επίσης να προχωρούμε σε πολιτικό επίπεδο.

Ο στόχος μου είναι τα λεπτομερή σχέδια εργασίας για μια ισορροπημένη εταιρική σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες, μια νέα ευρωπαϊκή πολιτική για την Ανατολική Ευρώπη και την οικοδόμηση μιας κυρίαρχης και ισχυρής Ευρώπης.

Κυρίες και κύριοι,

Ως γέννημα θρέμμα του Σάαρλαντ, κατάγομαι από μια περιοχή που μετατοπιζόταν συνεχώς μεταξύ Γερμανίας και Γαλλίας τον τελευταίο αιώνα. Η γιαγιά μου ζούσε στο ίδιο μέρος, στον ίδιο δρόμο, στο ίδιο σπίτι όλη της τη ζωή, και είχε πέντε διαφορετικά διαβατήρια εκείνη την εποχή. Όχι επειδή έχει μετακινηθεί, αλλά επειδή ο κόσμος γύρω της έχει μετακινηθεί.

Η γενιά μου έχει αποφύγει τέτοιες αναταραχές. Μεγάλωσα με ένα αίσθημα ειρήνης, με το πνεύμα της συμφιλίωσης και τον αέρα της ελευθερίας. Ανήκω στο "Generation Interrail"⁴. Σε ηλικία 17 ετών, ταξίδεψα με τον σιδηρόδρομο σε όλη την Ευρώπη το καλοκαίρι.

Η δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα - πολλά από αυτά που κάποτε η γενιά μου θεωρούσε δεδομένα αμφισβητούνται και πάλι σήμερα, και πρέπει να μάθουμε εκ νέου να μην παραμένουμε αδρανείς.

Γι' αυτό τον λόγο το "Pulse of Europe" είναι τόσο μεγάλη υπόθεση: έχει φέρει δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους στους δρόμους. Δεν επρόκειτο όμως για θυμωμένους και απογοητευμένους πολίτες, αλλά τελικά για ανθρώπους με αυτοπεποίθηση και θετικό μήνυμα. Αυτό μπορεί να συμβεί και στη Γερμανία!

Αυτός ο ενθουσιασμός για την Ευρώπη δεν προκύπτει από μόνος του. Επομένως, πρέπει να δημιουργήσουμε περισσότερα γεγονότα και μορφές συναντήσεων, ειδικά για τους νέους. Για παράδειγμα, μια Ευρωπαϊκή Ημέρα Νεότητας.

Μια μέρα όπου νέοι από όλα τα κράτη μέλη συγκεντρώνονται, γιορτάζουν, συζητούν και βιώνουν τις κοινότητες και την ποικιλομορφία του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Ή: Γιατί δεν κάνουμε μεγαλύτερη χρήση της ψηφιοποίησης για την πανευρωπαϊκή συζήτηση; Για παράδειγμα, μέσω ενός «European Cyber Forum», όπου κάθε Ευρωπαίος επικοινωνεί στη δική του γλώσσα και ένας βοηθός ψηφιακής γλώσσας το μεταφράζει σε πραγματικό χρόνο; Η

⁴ΣτΜ: Generation Interrail: Το Interrail Pass είναι ένα σιδηροδρομικό πέραςμα διαθέσιμο για Ευρωπαίους κατοίκους. Οι κάτοικοι χωρών εκτός Ευρώπης μπορούν να αγοράσουν το Eurail Pass. Οι τύποι Interrail Pass περιλαμβάνουν το Interrail Global Pass, το Interrail One Country Pass και το Interrail Premium Pass. Το πάσο επιτρέπει απεριόριστα σιδηροδρομικά ταξίδια (και μεταξύ) και στις 33 συμμετέχουσες χώρες για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Εσθονία έχει ήδη αναπτύξει ένα τέτοιο διαδικτυακό εργαλείο και είμαι βέβαιος ότι οι Εσθονοί φίλοι μας θα χαρούν να μοιραστούν μαζί μας τις εμπειρίες τους.

Αυτό το τελευταίο σημείο, περισσότερο πολιτική συζήτηση, είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μένα: η Ευρώπη είναι κάτι περισσότερο από αρμονία και φιλία μεταξύ των εθνών, η Ευρώπη είναι επίσης πολιτική, και αυτό σημαίνει μια διαφωνία απόψεων - δημοκρατικά και πέρα από τα εθνικά σύνορα.

Για να ξεπεράσουμε την πόλωση που προκαλείται από τον νέο εθνικισμό, χρειαζόμαστε επίσης μια νέα πολιτικοποίηση.

Πόσα χρήματα θέλουμε να δαπανήσουμε για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων; Πόσο μπορούν να περιοριστούν οι πολιτικές ελευθερίες στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας; Θέλουμε να εξοικονομήσουμε περισσότερα χρήματα ή να επενδύσουμε περισσότερα; Όλα αυτά είναι εξαιρετικά πολιτικά ζητήματα. Δεν υπάρχουν γερμανικές, γαλλικές ή άλλες εθνικές θέσεις προς συζήτηση. Πρόκειται για τον ανταγωνισμό των πολιτικών ιδεών. Τι θα μπορούσε να είναι πιο συναρπαστικό;

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα εκλεγεί εντός ενός έτους. Δεν πρέπει να αφήσουμε αυτές τις εκλογές σε ασυμβίβαστους εθνικιστές και λαϊκιστές.

Πρέπει λοιπόν να χρησιμοποιήσουμε τις κρίσεις και τις προσδοκίες της Ευρώπης για εποικοδομητική πολιτικοποίηση.

Όπου δεν υπάρχουν συζητήσεις, το εκλογικό σώμα δεν έχει προσανατολισμό.

Όταν οι ψηφοφόροι έχουν την εντύπωση ότι το ψηφοδέλτιο δεν είναι πλέον κατάλληλο για μια δημοκρατική αλλαγή κατεύθυνσης, οι λαϊκιστές διευκολύνονται - και το έχουμε δει αυτό πολύ συχνά τα τελευταία χρόνια - να αμφισβητήσουν το σύστημα.

Ας θυμηθούμε λοιπόν μια παλιά αρετή της δημοκρατίας: να συζητούμε δίκαια μεταξύ μας! Η Ευρώπη χρειάζεται τον ανταγωνισμό των καλύτερων ιδεών.

Κυρίες και κύριοι,

Μπορείτε πραγματικά να είστε περήφανοι για μια συγκεκριμένη εθνικότητα; Νομίζω ότι όλοι πρέπει να ασχοληθούν με τον εαυτό τους. Σε κάθε περίπτωση, η ιστορία του Σάαρλαντ έχει δείξει ότι μπορεί επίσης να εξαρτάται από συμπτώσεις με το διαβατήριο που γεννηθήκατε εκεί. Είμαι περήφανος για την ελευθερία και τη δημοκρατία, για μια ανοιχτή, ανεκτική κοινωνία, για την ειρηνική συνύπαρξη και για την κοινωνική συνοχή της κοινωνίας μας. Όλα δεν είναι φυσικά - αλλά πολεμούν και υπερασπίζονται τους πολίτες αυτής της χώρας. Είμαι περήφανος γι' αυτό!

Αλλά αυτά είναι επίσης ευρωπαϊκά επιτεύγματα και μπορούν να αποτελέσουν τον πυρήνα ενός νέου «ευρωπαϊκού πατριωτισμού» στο οποίο οι λαϊκιστές και οι εθνικιστές έχουν μόνο ιστορική άνοια να αντιταχθούν.

Αυτός ο ευρωπαϊκός πατριωτισμός μας δίνει το θάρρος που χρειαζόμαστε για την Ευρώπη του μέλλοντος:

- Μία Ευρώπη που είναι ενωμένη στο εσωτερικό και ισχυρή στο εξωτερικό.
- Μία Ευρώπη στην οποία η ευημερία κατανέμεται επίσης δίκαια.

- Μία Ευρώπη που υπερασπίζεται την ειρήνη και τους δίκαιους συμβιβασμούς μεταξύ των κρατών.
- Μία Ευρώπη που προστατεύει την ελευθερία- εσωτερικά και εξωτερικά από ξένους δεσπότες.

Ευρώπη Ενωμένη! - στην παρούσα παγκόσμια κατάσταση η Ένωση αυτή είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαία.

Αυτή είναι η ευκαιρία μας και η Ευρώπη είναι η ελπίδα μας.

Ευχαριστώ πολύ.

2. ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

Rede von Außenminister Heiko Maas und anschließende Diskussion bei der Veranstaltung #EuropeUnited am 13.06.2018 in Berlin.

Wie kann Europa sich behaupten in einer durch Nationalismus, Populismus und Chauvinismus radikalisierten Welt?

Meine sehr geehrten Damen und Herren,

und vor allem: liebe Mit-Gastgeber von „Pulse of Europe“ und der Schwarzkopf-Stiftung,

Wie kann Europa sich behaupten in einer durch Nationalismus, Populismus und Chauvinismus radikalisierten Welt?

Um diese Frage kreisen meine Gedanken, wenn ich in diesen Tagen über Deutschlands Rolle in Europa nachdenke.

Und diese Frage – sie schwingt auch immer mit, wenn ich mit meinen europäischen Kollegen spreche, und selbstverständlich auch bei meinen Besuchen in Moskau, in Washington, in Afrika oder im Nahen Osten.

Donald Trumps egoistische Politik des „America First“, Russlands Angriffe auf Völkerrecht und Staatensouveränität und die Expansion des Giganten China.

Die Weltordnung, die wir gekannt, an die wir uns gewöhnt und in der wir es uns manchmal auch bequem gemacht haben, sie besteht nicht mehr. Alte Verlässlichkeiten zerbröseln in neue Krisen und jahrzehntelange Allianzen werden im Twitter-Takt in Frage gestellt.

Lange waren die USA die Führungsmacht der freien Völker. 70 Jahre lang traten sie ein für Freiheit, Wohlstand und Sicherheit bei uns in Europa. Vor wenigen Tagen habe ich erklärt, dass wir auf die jüngsten Entscheidungen der Vereinigten Staaten mit entsprechenden Gegenmaßnahmen reagieren werden.

Glauben Sie mir: Dass ein deutscher Außenminister jemals in die Situation gerät, so etwas zu sagen – das hätte ich mir, ehrlich gesagt, nicht vorgestellt.

Aber unter Präsident Trump ist der Atlantik breiter geworden und Trumps Isolations-Politik hat weltweit ein riesiges Vakuum hinterlassen – und das spüren wir nach dem G7-Gipfel ganz besonders.

Wer wird dieses Vakuum füllen? Autoritäre Mächte? Überhaupt niemand?

Oder wird die Europa-Fahne das neue Banner der freien Welt, so wie es einst die stars and stripes der USA waren?

Die Antwort darauf muss auch aus Deutschland kommen.

Ja, in der Analyse sind wir hier ganz besonders stark: Es gibt in diesen Tagen kaum einen Zeitungsartikel, kaum eine Politikeräußerung, in der nicht davon die Rede ist, dass es an Europa ist, den freien Handel, den Klimaschutz und die multilaterale Weltordnung zu retten. Und ja: Ich teile diese Analyse voll und ganz.

Die Dringlichkeit, mit der wir die Kraft Europas in der Welt bündeln müssen, ist heute größer denn je. Digitalisierung, Klimawandel, Migration und die sozialen Folgen der Globalisierung - diese weltweiten Phänomene lassen sich doch überhaupt nur dann in den Griff bekommen, wenn Europa mit der vereinten Kraft seiner 500 Millionen Menschen handelt.

Also worauf warten wir eigentlich noch? Wir dürfen nicht länger einfach bei diesen Erkenntnissen stehen bleiben! Wenn Europa nicht gemeinsam handelt, dann wird es bald nur noch be-handelt.

In zwanzig Jahren werden vermutlich neun Milliarden Menschen auf der Erde leben: Davon nur noch gut fünf Prozent in der EU. Das klingt wenig, aber fünf Prozent – das ist aber immer noch viel mehr als die Bruchteile von Prozentpunkten, die dann die nur noch einzelnen Staaten Europas ausmachen. Nur wenn diese fünf Prozent geeint sind, haben wir überhaupt noch die Chance, in dieser sich verändernden Welt irgendetwas mitgestalten zu können.

Deshalb muss unsere gemeinsame Antwort auf „America first“ heute lauten: „Europe united“! Und dafür wird eine weitere Sammlung von Spiegelstrichen nicht reichen. Damit wird man niemanden in oder für Europa begeistern.

Denn: Es geht um etwas anderes. Es geht um unsere Haltung zu Europa. Und ich bin fest davon überzeugt: Wir brauchen auch mehr Mut in Europa. Mut, endlich entschlossen die Hand zu ergreifen, die uns der französische Präsident schon im letzten September ausgestreckt hat. Und zwar nicht im „multiple choice“-Verfahren, sondern mit eigenen Alternativen, dort wo wir andere Vorstellungen haben.

Mut, auch eine eigene Idee für Europas Zukunft zu präsentieren, die sich nicht in rein technokratischen Bedenken oder in leeren Bekenntnissen zur EU erschöpfen. Und Mut, auch einige unserer eigenen Orthodoxien über Bord zu werfen, weil es dem großen Ganzen dient, denn nur so werden wir wirklich handlungsfähig bleiben.

Nationalismus und Abschottung, sie nähren sich auch von unserer Mutlosigkeit. Populisten brauchen die Angst und die Orientierungslosigkeit der Menschen, um ihre Scheinlösungen zu propagieren.

Mich lässt das nicht unberührt, ganz im Gegenteil, und nicht erst seit heute. Der neue Nationalismus tut mir in der Seele weh, und das liegt wohl auch daran, dass ich aus dem Saarland komme. Wer aus dieser Grenzregion stammt, der hat zu Europa eine ganz besondere Beziehung.

Als ich in Saarbrücken mein Studium begann, appellierte der damalige Präsident der Universität in der Eröffnungsvorlesung: Jeder von uns solle einmal allein einen Tag über die Grenze nach Frankreich fahren und auf den nicht weit entfernten Schlachtfeldern von Verdun in sich gehen.

Für Menschen, die den Krieg nur aus Geschichtsbüchern kennen, ist das eine echte Erfahrung. Ich habe das tatsächlich damals auch gemacht. Ich habe mich aufs Motorrad gesetzt und bin an einem Morgen nach Verdun gefahren. Ich habe die endlosen Gräberfelder gesehen, die Landschaft, die noch immer von Granattrichtern entstellt ist, und das Beinhaus von Douaumont: Die Knochen von 130.000 deutschen und französischen Soldaten liegen dort; von Soldaten, die so zerfetzt waren, das niemand sie mehr identifizieren konnte.

Wer je Verdun gesehen hat, der weiß, welche einzigartige Friedensleistung die Europäische Union ist. Der begreift, welche großen Mutes es bedurfte, um wenige Jahre nach den Verheerungen von zwei Weltkriegen von Aussöhnung zu sprechen.

Um neue Begeisterung für Europa zu entfachen, wird es aber nicht ausreichen, unsere Geschichte, den Mut und die Weitsicht der Gründer Europas immer wieder zu beschwören.

Wir müssen im Hier und Jetzt fühlbar machen: Wir brauchen mehr Europa, nicht weniger! Gerade jetzt!

Zu einer ehrlichen Bestandsaufnahme gehört eben auch die Feststellung: Der neue Nationalismus hat auch neue Gründe und dafür trägt die Politik vieler Regierungen Mitverantwortung. Eine Politik, die oft genug den Schwarzen Peter nach Brüssel schiebt, aber europäische Erfolge vor heimischem Publikum gern als eigene verkauft.

Viel zu lange haben wir zudem die Globalisierung und manche ihrer Auswüchse als eine Art Naturphänomen betrachtet, gegen die die Politik nichts tun konnte oder – aus einer neo-liberalen Ideologie heraus – nichts tun wollte.

Bankenkrise, Migrationsströme, die Verlagerung von Arbeitsplätzen – es sind auch diese Erfahrungen, die die Nationalisten und Populisten in Europa und auch jenseits von Europa gestärkt haben.

Es ist daher eine zentrale Aufgabe europäischer Politik, spürbar zu machen, dass die Globalisierung, die Erosion von Ordnungsstrukturen eben keine Naturphänomene sind, denen wir hilflos ausgeliefert sind. Dafür braucht es den Mut, die Europäische Union für das 21. Jahrhundert neu aufzustellen!

Viel Zeit dafür bleibt uns nicht. Aber es lohnt sich!

Meine Damen und Herren,

Der innere Zustand und die internationalen Aufgaben Europas – beides ist eng miteinander verknüpft. Nur Zusammenhalt und Einigkeit im Innern geben uns Stärke und Souveränität nach außen.

Deshalb brauchen wir ja auch ein großes Europa. Ein Europa, das nicht differenziert zwischen kleineren und größeren Ländern, zwischen Zentrum und Peripherie. Ein Europa, das weder am einstigen Eisernen Vorhang noch am Alpenkamm endet.

Nur wenige Meter von hier verlief bis 1989 die Berliner Mauer. Sie war die tödliche Grenze zwischen Ost und West.

Wenn wir Deutsche eine Lehre aus dieser Geschichte der Teilung gezogen haben, dann die, dass Mauern und Grenzen keine Sicherheit schaffen, sondern Freiheit, Wohlstand und Glück beschneiden. Diese Erfahrung haben schon viel zu viele Menschen gemacht.

Daher dürfen wir nicht zulassen, dass Europa heute in verschiedene Gruppen zerfällt und neue Grenzen errichtet. Wir müssen die Risse schließen, die in den letzten Jahren in unserer Union entstanden sind – zwischen Nord und Süd, zwischen West und Ost.

Und das muss unser deutsches Angebot an Europa sein: Wir wollen Trennendes überwinden! Wir wollen ein Garant sein für die innere Einheit und Stärke Europas, damit Europa die Hoffnungen der Europäerinnen und Europäer und die Erwartungen der Welt besser erfüllen kann.

Damit das gelingt, muss auch Deutschland sich bewegen. Der Grat zwischen Prinzipientreue und Starrsinn ist manchmal schmal, gerade in unserem Land. Wir müssen auch lernen, Europa stärker durch die Augen der anderen Europäer zu sehen, um die europäische Idee zu verstehen:

Da sind zum einen die Länder Mittel- und Osteuropas. Sie haben den Kollaps des Kommunismus und die totale Umwälzung ihrer Lebensverhältnisse erlebt.

Europa war für sie vor allem ein Versprechen von Freiheit und Wohlstand. Europa hat beides geliefert, auch wenn wirtschaftlich noch immer eine Lücke klafft. Aber der Umgang Europas mit der Flüchtlingskrise hat bei vielen in Mittel- und Osteuropa das Gefühl der Fremdbestimmung geweckt – und ich verstehe, dass Menschen dort sensibel reagieren, wenn sie ihre neu gewonnene Souveränität und Identität betroffen sehen, auch wenn das nur gefühlt der Fall sein mag.

Natürlich darf Europa nicht hinwegsehen über Defizite des demokratischen Rechtsstaats, denn darauf gründet unsere Union.

Aber der belehrende Zeigefinger aus Berlin erreicht sicher weniger, als kluge Angebote zum Interessensausgleich.

Da sind zudem die südlichen Länder, die noch immer unter den Folgen der Finanzkrise leiden. Obwohl sich die Wirtschaft vielfach erholt hat, gibt es immer noch Regionen, in denen 25, 30 oder 40 Prozent der Jugendlichen keine Arbeit finden. Das darf uns in Deutschland nicht gleichgültig sein!

Und es muss uns alarmieren, wenn ausgerechnet in Italien – einem Grundpfeiler Europas und bisher einem unserer allerengsten Partner – fast jeder Zweite der Meinung ist, sein Land profitiere nicht von der EU-Mitgliedschaft.

Auf die legitime Erwartung der Menschen im Süden nach Solidarität – auch darauf muss Europa auf ganz unterschiedlichen Ebenen eine überzeugende Antwort finden.

Meine Damen und Herren,

wenn wir über ein großes Europa reden, dann stellt sich natürlich sofort die Frage nach der Handlungsfähigkeit der EU. Ein großes Europa darf natürlich nicht die Ambitionen derer bremsen, die noch enger zusammenarbeiten wollen. Ohne in gute und schlechte Europäer zu unterteilen, sollten wir auch zur Kenntnis nehmen, dass das Ziel des immer engeren Zusammenwachsens der Staaten Europas nicht von allen Ländern gleichermaßen geteilt wird.

Deshalb brauchen wir Mechanismen – da stimme ich Emmanuel Macron zu –, die ein flexibles Voranschreiten von Gruppen innerhalb der EU ohne Blockademöglichkeit durch andere ermöglichen.

Gleichzeitig muss aber die Tür immer weit offen stehen für diejenigen, die möglicherweise später noch dazukommen.

Dass dies gelingen kann, zeigt zum Beispiel unsere verstärkte Zusammenarbeit in der Sicherheits- und Verteidigungspolitik. Am Ende haben sich 25 Mitgliedstaaten beteiligt. Der Schlüssel zum Erfolg waren ambitionierte Ziele, maximale Transparenz und dauerhafte Offenheit gegenüber allen Mitgliedstaaten. Und das müssen auch zukünftig die Prinzipien sein, um die Europäische Union noch effektiver zu machen.

Meine Damen und Herren,

die Zustimmung der Menschen zu Europa - und darum geht es - hängt nicht so sehr davon ab, wie in Brüssel Entscheidungen getroffen werden, sondern welche Entscheidungen wir treffen.

Die besondere Chance für gemeinsames Handeln in Europa liegt dort, wo Nationalstaaten globalen Problemen gegenüberstehen. Auf sich allein gestellt bringt kein europäisches Land, auch nicht Deutschland, das nötige Gewicht auf, um die Globalisierung, das Handelssystem oder die internationale Politik entscheidend mitzugestalten.

Denn letztlich trifft zu, was der einstige belgische Premierminister Paul-Henri Spaak, gesagt hat: „Es gibt nur zwei Arten von Staaten in Europa: kleine Staaten und kleine Staaten, die noch nicht realisiert haben, dass sie klein sind.“

Was bedeutet das zu Ende gedacht? Auch die Abgabe von Souveränität an die EU ermöglicht einen Zugewinn an Gestaltungsmacht, die national längst verloren ist. Nationalismus bedeutet eben nicht „taking back control“, wie die Anhänger des Brexit behauptet haben, sondern in Wahrheit: „giving up control“.

Souveränität erhalten durch engere Zusammenarbeit – das muss das Ziel und das Prinzip innerhalb der EU sein. Und deshalb brauchen wir dringend eine Antwort auf die Frage: Was sind die wichtigsten Aufgaben, die wir gemeinsam bewältigen müssen?

Dabei sehe ich vor allem drei Bereiche: Die Wirtschafts- und Finanzpolitik mit ihrer sozialen Dimension, die für eine stärkere Angleichung der Lebensverhältnisse sorgen muss. Das entspricht auch der Erwartung der Menschen und das ist auch das Wohlstandsversprechen der

europäischen Idee; die Migrationspolitik, die nicht länger ein Spaltpilz in Europa bleiben darf; und schließlich die Außenpolitik, bei der es um Europas Gestaltungsmacht und Durchsetzungskraft in der Welt geht.

Für mich steht außer Frage, dass wir die Spaltungen in der europäischen Wirtschaft- und Finanzpolitik hinter uns lassen müssen. Dazu müssen auch wir endlich viele noch bestehende Vorbehalte überwinden.

Denn Deutschland profitiert von Euro und Binnenmarkt wie kaum ein anderes Land in der Europäischen Union.

Die Bertelsmann-Stiftung hat berechnet, dass Deutschlands Wirtschaft dank des Binnenmarkts jährlich um über 37 Milliarden Euro wächst. Das entspricht einem Einkommensplus von 450 Euro im Jahr für jeden von uns. Neun unserer zwölf größten Handelspartner sind EU-Mitgliedstaaten, sechs von ihnen zahlen wie wir mit dem Euro.

Deshalb ist es nichts anderes als Logik, dass die dauerhafte Stabilisierung des Euros daher in unserem ureigenen deutschen Interesse liegt.

Wir Deutschen lieben Versicherungen. Zusammen haben wir mehr als 430 Millionen Versicherungsverträge abgeschlossen, um uns gegen alle möglichen Risiken zu wappnen. Aber ausgerechnet wenn es um die Absicherung unserer Gemeinschaftswährung geht, dann haben wir lange Zeit abgewinkt.

Deshalb ist es richtig, dass sich auch die Bundeskanzlerin jetzt erstmals zu Details eingelassen hat, wie Europa seine Aufgaben hier besser wahrnehmen kann.

Aber wir müssen noch weitergehen! Wenn wir ein starkes, wohlhabendes Europa ohne Mitglieder erster und zweiter Klasse wollen, dann kann das nicht das Ende der Diskussion sein. Der Vorschlag von Vizekanzler Olaf Scholz, der EU durch die Finanztransaktionssteuer erstmals eigene steuerbasierte Mittel zu verschaffen, wäre ein echter Paradigmenwechsel. Und gerade mit Blick auf die transatlantischen Beziehungen finde ich auch den Gedanken einer Digitalsteuer keinen schlechten.

Und:

Wir brauchen mehr Anstrengungen gegen die Jugendarbeitslosigkeit und weniger soziales Gefälle in der Eurozone, etwa durch einen europäischen Mindestlohn oder die europäische Rückversicherung für nationale Arbeitslosenversicherungen, Wir brauchen mehr Einsatz der EU im Kampf gegen Sozial- und Steuerdumping, etwa durch die Angleichung der Unternehmenssteuern – nur das wird dagegen helfen, Wir brauchen mehr Unterstützung für Strukturreformen und mehr Investitionen, zum Beispiel in den digitalen Wandel – eine unserer großen Zukunftsherausforderungen. All das sichert die wirtschaftliche Stabilität Europas, die Stabilität unserer Währung und den sozialen Frieden, für den wir in Europa auf der ganzen Welt beneidet werden.

Sparsamkeit ist eine Tugend, aber Geiz ist eine Gefahr für das, was wir erhalten und ausbauen wollen – nämlich die Einheit und Stärke Europas! Da ist jeder Cent gut investiert - weil wir am Ende alle davon profitieren.

Meine Damen und Herren,

was ist denn die Alternative? Wollen wir uns wirklich damit abfinden, dass Zukunftstechnologien wie autonomes Fahren oder künstliche Intelligenz künftig nur noch im Silicon Valley oder im chinesischen Shenzhen entwickelt werden? Dann sehe ich auch schwarz für die Zukunft unseres eigenen Industriestandorts Deutschland. Warum also bündeln wir nicht zum Beispiel europäisches Wagniskapital, bauen Bürokratie ab und fördern so die Vernetzung nicht nur der nationalen, sondern vor allem der europäischen start-up Szene?

Deutschland muss bereit sein, zu alldem seinen Beitrag zu leisten. Im Interesse eines geeinten Europas, aber auch im eigenen deutschen Interesse!

Meine Damen und Herren,

das zweite Politikfeld, bei dem Europa gefordert ist, das ist Flucht und Migration.

Kein Thema hat den Zusammenhalt der EU in den letzten Jahren stärker auf die Probe gestellt, keines birgt mehr Spaltpotenzial. Deshalb müssen wir alles daransetzen, dass Migration nicht mehr als Gift für den Zusammenhalt in der EU wirkt.

Dafür müssen wir aus meiner Sicht zwei Dinge tun: Erstens sollten gerade wir Deutsche aufhören, die Diskussion über Migration insbesondere gegenüber unseren mittel- und osteuropäischen Partnern aus einer Position der gefühlten moralischen Überlegenheit zu führen. Gegenseitige Belehrungen und moralischer Hochmut führen uns eher nur tiefer in die Spaltung!

Zweitens müssen alle Mitgliedstaaten aufhören, Migration zur innenpolitischen Stimmungsmache vor allem gegen die EU zu nutzen. Ich habe keinerlei Verständnis dafür, wenn die Migrationsfrage missbraucht wird, um von eigenen politischen, auch innenpolitischen Versäumnissen abzulenken!

Wir müssen in den Bereichen zügig vorangehen, in denen wir schon Konsens erzielt haben. Wir müssen Fluchtursachen wirksamer bekämpfen und den Schutz der Außengrenzen verbessern. Wir haben Italien und Griechenland viel zu lange mit diesen Aufgaben allein gelassen.

Und auch das ist mir sehr wichtig: Wir müssen die Grenzen innerhalb Europas offen halten.

Schengen ist das Synonym für die Freiheit der Bürgerinnen und Bürger Europas. 1,7 Millionen Menschen fahren jeden Tag alleine zum Arbeiten in ein anderes EU-Land. 16 Millionen EU-Bürger leben in einem anderen Mitgliedstaat, arbeiten dort, beziehen Rente oder studieren. Und kaum vorstellbare 1,25 Milliarden Mal überqueren wir Europäerinnen und Europäer pro Jahr eine Schengen-Binnengrenze. Ohne Zoll, ohne Passkontrolle, ohne Schlagbaum – das soll und das muss auch so bleiben!

Ja, wir müssen unsere Außengrenzen besser schützen, aber wir dürfen niemals die erreichte Freiheit im Innern Europas preisgeben! Wenn wir das täten, dann hätten wir ein anderes Europa als das, von dem viele träumen.

Einige Staaten, auch Deutschland, haben wieder „temporäre Grenzkontrollen“ eingeführt. Ich sage sehr deutlich: Aus „temporär“ darf nicht „dauerhaft“ werden! Wir können an der Stelle die Geschichte nicht zurückdrehen, noch dürfen wir die Europäische Union an der Stelle beschädigen!

Meine Damen und Herren,

das dritte Politikfeld, auf dem die EU mehr Einigkeit und Stärke zeigen muss, ist die Außenpolitik.

Wir Deutsche sind uns bewusst, dass ein immer stärkerer Zusammenschluss der Völker Europas dringend erforderlich ist: weil unsere Völker entschiedener als bisher Mitverantwortung für die Bewahrung des Weltfriedens übernehmen müssen; weil nur die Verbindung der begrenzten Kräfte der einzelnen Völker es ihnen ermöglicht, diese Aufgabe zu erfüllen(...).

Das war ein Zitat. Aber nicht aus dem Jahr 2018, sondern aus einer Rede des damaligen Außenministers Willy Brandt im Jahr 1967. Unsere Analyse, so scheint es, hat sich auch nach 50 Jahren nicht verändert. Aber die Welt heute ist ungleich komplexer geworden, als sie zur Zeit des Eisernen Vorhangs war.

Das Verhalten der Trump-Regierung stellt Europa dabei vor ganz neue Herausforderungen:

- Die Kündigung der Pariser Klimaverträge,
- der Ausstieg aus dem Nuklearabkommen mit dem Iran und die offene Drohung mit Sanktionen gegen europäische Partner,
- der neue Protektionismus.

All dies erschüttert unsere Gewissheit, gemeinsam mit den USA für Multilateralismus und eine regelbasierte Welt zu kämpfen. Und diese Erschütterung - da sollten wir uns nichts vormachen - ist leider schon jetzt so gravierend, dass sie wohl über die Trump-Präsidentschaft hinausreicht.

Natürlich bleiben die USA unser engster außen- und sicherheitspolitischer Partner außerhalb der EU. Aber: Es wird Zeit, auch die transatlantische Partnerschaft neu zu justieren – nicht um sie hinter uns zu lassen, sondern um sie in einer veränderten Weltlage zu bewahren.

Wir brauchen eine neue ausbalancierte Partnerschaft mit den USA. Indem wir uns auf Zusammenarbeit dort konzentrieren, wo Werte und Interessen beider Seiten ausgewogen sind. Indem wir unser Gewicht einbringen, wo sich unser Partner zurückzieht. Und indem wir als Europäer ein selbstbewusstes Gegengewicht bilden, wo die USA rote Linien überschreiten.

Ja, das erleben wir gerade in den letzten Tagen und Wochen: wo die US-Regierung unsere Werte und Interessen offensiv in Frage stellt, müssen wir in Zukunft robuster auftreten.

Ein erster Testfall für diesen Ansatz wird das Nuklearabkommen mit Iran sein. Das wollen wir als Europäer verteidigen, darin sind wir uns einig. Nicht zur Unterstützung Teherans, sondern zur Verhinderung eines nuklearen Wettrüstens im Mittleren Osten mit verheerenden Konsequenzen auch für unsere eigene Sicherheit hier.

Dies alles kann nur in einem radikalen Schulterschluss mit Frankreich gelingen. Unter Präsident Macron findet Frankreich die Kraft zu wichtigen Reformen und hat weitreichende Vorschläge für die Zukunft Europas gemacht. Für mich ist völlig klar: die Antwort darauf kann nur ein lautes „Ja!“ sein. Wir müssen nicht schon zu Beginn der Debatte über jedes Detail übereinstimmen, aber es darf gerade auch wegen der Unsicherheit im transatlantischen Verhältnis nicht den Hauch eines Zweifels geben, dass wir gerade jetzt Hand und Hand arbeiten.

Nicht als Oberlehrer, die den anderen Mitgliedstaaten den Kurs vorschreiben; aber als Mutmacher, die Europa entschlossen voranbringen.

Wenn Berlin und Paris den Mut aufbringen, noch viel umfassender als bisher in Wirtschafts-, Finanz-, Energie- und Sicherheitsfragen zusammenzuarbeiten, werden andere folgen – davon bin ich fest überzeugt! Dann entsteht daraus eine neue Dynamik auch für Europa insgesamt und nur so kommen wir dem Ziel größerer strategischer Autonomie für Europa näher.

Sehr geehrte Damen und Herren,

Mit den USA sind wir uns über die Grundwerte der liberalen Demokratie einig. In anderen Teilen der Welt aber nimmt der Einfluss autoritärer Regime zu.

Und in unserer Nachbarschaft - in Syrien, in der Ukraine, im Nahen Osten - toben Konflikte, bei deren Lösung wir nicht vorankommen, weil wir Europas Gewicht nicht genügend zur Geltung gebracht haben und bringen.

Europa muss darauf endlich reagieren. Nicht durch das Drehen an ein paar Schraubchen im Brüsseler Apparat, sondern durch einen Mentalitätswechsel. Wir brauchen mehr Mut, mehr Ehrgeiz und mehr außenpolitischen Gestaltungswillen! Man könnte sagen: Wir müssen endlich „außenpolitikfähig“ werden in der Europäischen Union.

Dazu braucht es zwei Dinge: Erstens: Die Entschlossenheit, eine gemeinsame Außenpolitik zu formulieren und zweitens: Die Fähigkeiten, europäische Außenpolitik auch durchzusetzen.

Von beidem sind wir noch meilenweit entfernt.

Einen Europäischen Sicherheitsrat, haben bereits 2016 der heutige Bundespräsident Frank-Walter Steinmeier und sein damaliger französischer Kollege Jean-Marc Ayrault vorgeschlagen.

Er könnte perspektivisch Leitplanken einziehen für eine kohärente, strategische EU-Außen- und Sicherheitspolitik. Das wäre eine Voraussetzung dafür, europäische Sitze im Sicherheitsrat der Vereinten Nationen zu schaffen. Bis wir so weit sind, könnte der Rat zum Beispiel einmal jährlich mit allen 27 EU-Mitgliedstaaten als „Europäischer Sicherheitsrat“ tagen.
Denn: Die Welt wartet nicht, bis wir in Europa unsere Strukturdebatten beendet haben.

Um noch in diesem Jahr zu größerer außenpolitischer Handlungsfähigkeit zu gelangen, sehe ich vor allem einen Weg: Wir müssen den Fluch der Einstimmigkeit beenden! Er führt zu oft zur Politik des kleinsten gemeinsamen Nenners. Und er lädt fremde Mächte förmlich ein, uns zu spalten und das Blockadepotenzial einzelner Mitgliedstaaten auszunutzen.

Deshalb wäre ein Vorschlag, dass der Europäische Rat so bald wie möglich erste Felder definiert, in denen wir ab sofort auch mit Mehrheit entscheiden.

Wer behauptet, dass wir damit auf Souveränität verzichten, der irrt - denn wer glaubt denn ernsthaft noch daran, dass ein einzelner europäischer Staat in der Lage ist, in irgendeinem außenpolitischen Konflikt von globaler Bedeutung seine nationalen Anliegen durchzusetzen? Egal ob Iran, Ukraine oder Syrien - die Antwort auf solche Konflikte ist immer gleich und sie lautet: Europa muss geschlossen agieren, sonst wird es keine Lösung geben!

Der Hauptfokus europäischer Außenpolitik muss darauf gerichtet sein, Stabilität in unserer Nachbarschaft zu schaffen.

Das gilt in besonderer Weise für die Staaten des Westlichen Balkans.

Wenn die EU es nicht schafft, im Beitrittsprozess mit diesen Ländern voranzukommen – und wir diskutieren ja zur Zeit darüber - dann wird das fatale Folgen haben. Schon längst sind andere Mächte dabei, in diese Lücke zu stoßen: Russland, China, Länder des Nahen und Mittleren Ostens; Staaten also, die eine komplett andere Vorstellung von Ordnung und Stabilität haben als wir in Europa.

Natürlich setzt ein Beitritt die Erfüllung klarer Kriterien voraus und das wurde auch nie in Zweifel gezogen.

Im Mittelpunkt stehen dabei die freiheitliche Demokratie und ein funktionierender Rechtsstaat. Einige Staaten sind hier gut vorangekommen – etwa die ehemalige jugoslawische Republik Mazedonien, die zukünftig Nord-Mazedonien heißen wird. Aber auch Albanien, durch eine ambitionierte Justizreform. Daher bin ich ausdrücklich für eine konditionierte Eröffnung von Beitrittsverhandlungen mit diesen beiden Ländern. Wenn wir ihnen die Beitrittsperspektive nehmen, dann werden alle Reformen, die dort angestoßen wurden, auf der Strecke verloren gehen.

Meine Damen und Herren,

Wir brauchen auch eine „Neue Ostpolitik“. Eine europäische Ostpolitik. Die angesichts der gefährlichen Sprachlosigkeit zwischen Washington und Moskau neue Wege aufzeigt, auch mit

Russland erst einmal im Interesse aller europäischen Staaten zu kooperieren – und nicht nur mit denen, die sich die Russen herausgesucht haben.

Sie muss auch Angebote formulieren an Länder der Östlichen Partnerschaft wie Georgien oder die Ukraine, die so europäisch denken und vielfach fühlen wie wir.

Sie muss die Anliegen aller Europäer berücksichtigen: die der baltische Staaten und Polens, ebenso wie die der Staaten im Westen.

Und sie muss eine Balance finden zwischen Sicherheitsinteressen, ökonomischer Kooperation und der Zusammenarbeit etwa in kulturellen oder wissenschaftlichen Fragen. So kann eine neue, positive Dynamik auch im innereuropäischen Verhältnis zu den östlichen EU-Mitgliedstaaten entstehen.

Wir brauchen darüber hinaus auch eine gemeinsame EU-Afrikapolitik, die Afrika nicht nur als Empfänger von Entwicklungshilfe oder als Exporteur von Krisen und Migrant*innen definiert. Bei meiner ersten Afrikareise ist mir sehr deutlich geworden: Afrika will nicht nur Entwicklungshilfe, sondern echte Partnerschaft.

Und wir brauchen eine gemeinsame Strategie, wie wir mit den machtpolitischen Ambitionen Chinas umgehen - auch um gezielten Spaltungsversuchen in der Europäischen Union geschlossen entgegenzuwirken.

Daher werden wir unsere Mitgliedschaft im Sicherheitsrat der Vereinten Nationen 2019/20 ganz bewusst als eine europäische Mitgliedschaft gestalten. Natürlich wird „Germany“ auf unserem Namensschild stehen. Aber wenn wir im Sicherheitsrat sprechen, dann wollen wir vom 1. Januar 2019 an auch Sprachrohr aller EU-Mitgliedstaaten sein. Und wenn wir abstimmen, dann soll uns mehr als früher europäische Politik leiten, die wir gemeinsam mit unseren EU-Partnern entwickeln wollen. Das ist unser Angebot!

Meine Damen und Herren,

neben Mut zur Einigkeit braucht die EU die richtigen Instrumente, um diese Politik auch umsetzen zu können. Zur neuen transatlantischen Realität gehört auch, dass wir mehr Verantwortung für unsere eigene Sicherheit übernehmen müssen, weil wir nicht mehr darauf setzen können, dass dies auf der anderen Seite des Atlantiks für uns getan wird. Wir brauchen eine echte Europäische Sicherheits- und Verteidigungsunion.

Bei den Verteidigungsstrukturen sind wir durch die Ständige Strukturierte Zusammenarbeit schon wirklich weit vorangekommen.

Aber auch hier sind weitere Schritte unumgänglich: Deshalb unterstütze ich den französischen Vorschlag einer Europäischen Interventionsinitiative - wahrscheinlich ist der Ausdruck „Europäisches Krisenreaktionsteam“ etwas treffender – und das in engster Abstimmung mit unserer Ständigen Strukturierten Zusammenarbeit. Und wir sollten auch Großbritannien anbieten, sich trotz Brexit daran zu beteiligen.

Aber auch einer anderen Realität dürfen wir uns nicht verschließen: Deutschland wird Fähigkeitslücken der Bundeswehr schließen müssen, wenn wir uns auf einen solchen Weg begeben.

Das kostet Geld. Aber Investitionen in Ausrüstung sind noch lange keine Aufrüstung.

Wir tun das übrigens nicht, weil Präsident Trump das gerade einfordert. Sondern um einen Beitrag zu leisten zu europäischen Sicherheitsstrukturen, die wiederum essentieller Bestandteil und keinesfalls Ersatz einer auf Frieden und Sicherheit gerichteten EU-Außenpolitik sind. Wie im Koalitionsvertrag angelegt, muss dies Hand in Hand gehen mit dem Aufwuchs der Ausgaben für Diplomatie in allen ihren Formen – von der Krisenprävention bis zur kulturellen Verständigung. Eine starke Verteidigung und eine starke Diplomatie – das sind zwei Seiten einer Medaille, das wissen wir spätestens seit Willy Brandts Entspannungspolitik!

Klar ist dabei, dass europäische Außenpolitik immer nur Friedenspolitik sein kann. Denn: Kein Konflikt lässt sich dauerhaft militärisch lösen.

Herzstück europäischer Außen- und Sicherheitspolitik muss daher immer das zivile Krisenmanagement sein. 2017 war das Jahr, in dem wir bei der Ständigen Strukturierten Zusammenarbeit einen Durchbruch erzielt haben. Machen wir 2018 zu dem Jahr, in dem wir auch auf ziviler Seite - bei der „zivilen Gemeinsamen Sicherheits- und Verteidigungspolitik“ – endgültig den Durchbruch schaffen!

In Mali unterstützen wir den Staatsaufbau, in Somalia helfen wir bei der Ausbildung von Sicherheitskräften und im Irak fördern wir die Etablierung von Recht und Ordnung. Aber die Experten, die wir dafür brauchen, müssen wir erst einmal finden, ausbilden und unterstützen. Wir wollen, dass die EU das künftig selber kann. Und wir schlagen vor, dass alle EU-Mitgliedstaaten sich verpflichten, solche Experten zu entsenden – in ein neues ziviles „Europäisches Stabilisierungscorps“.

Meine Damen und Herren,

wir im Auswärtige Amt werden die Arbeit an diesen zentralen Fragen in den nächsten Wochen und Monaten weiter konkretisieren und auch auf der politischen Ebene weiter vorantreiben.

Mein Ziel sind detaillierte Arbeitspläne für eine balancierte Partnerschaft mit den USA, eine neue Europäische Ostpolitik und den Bau eines souveränen und starken Europas.

Meine Damen und Herren,

als Saarländer stamme ich aus einer Region, die im letzten Jahrhundert zwischen Deutschland und Frankreich ständig hin- und hergeschoben wurde. Meine Großmutter hat Zeit ihres Lebens im gleichen Ort, in der gleichen Straße, im gleichen Haus gewohnt. Und sie hatte in dieser Zeit fünf verschiedene Pässe. Nicht weil sie sich bewegt hat, sondern weil die Welt um sie herum sich bewegt hat.

Meiner Generation sind solche Umbrüche erspart geblieben. Ich bin im Gefühl des Friedens, mit dem Geist der Versöhnung und in der Luft der Freiheit aufgewachsen. Ich gehöre zur „Generation Interrail“. Mit 17 bin ich im Sommer mit der Eisenbahn kreuz und quer durch ganz Europa gefahren.

Demokratie, Rechtsstaat, Menschenrechte - vieles, was meiner Generation einst selbstverständlich war, wird heute wieder in Frage gestellt, und wir müssen neu lernen, dem nicht tatenlos zuzusehen.

Deshalb ist „Pulse of Europe“ ja eine so großartige Angelegenheit: Es hat zehntausende Menschen auf die Straße gebracht. Keine frustrierten Wutbürger, sondern endlich Menschen mit Zuversicht und einer positiven Botschaft. Das geht eben auch in Deutschland!

Diese Begeisterung für Europa kommt nicht von allein. Deshalb sollten wir mehr Ereignisse und Formate der Begegnung schaffen, gerade für junge Menschen. Einen Europäischen Jugendtag, zum Beispiel.

Ein Tag, an dem junge Menschen aus allen Mitgliedstaaten zusammenkommen, feiern, diskutieren und die Gemeinsamkeiten und Vielfalt europäischer Kultur erleben. Oder: Warum nutzen wir die Digitalisierung nicht stärker für die europaweite Debatte? Zum Beispiel durch ein „Europäisches Cyber-Forum“, in dem jeder Europäer in seiner Sprache kommuniziert und ein digitaler Sprachassistent dies in Echtzeit übersetzt? Estland hat ein solches Online-Tool schon entwickelt und ich bin sicher, dass unsere estnischen Freunde ihre Erfahrungen gerne mit uns teilen.

Gerade dieser letzte Punkt, mehr politische Debatte, ist mir ganz besonders wichtig: Europa ist mehr als Harmonie und Völkerfreundschaft, Europa ist auch Politik und das heißt Streit der Meinungen – demokratisch und über nationale Grenzen hinweg.

Um die Polarisierung durch den neuen Nationalismus zu überwinden, brauchen wir auch eine neue Politisierung.

Wieviel Geld wollen wir für die Bekämpfung der Jugendarbeitslosigkeit ausgeben? Wie weit dürfen die Freiheitsrechte im Kampf gegen den Terrorismus eingeschränkt werden? Wollen wir mehr sparen oder mehr investieren?

All das sind doch hochpolitische Fragen. Da stehen nicht deutsche, französische oder irgendwelche anderen nationalen Positionen zur Debatte. Da geht es um den Wettbewerb politischer Ideen. Was gibt es Spannenderes?

In einem Jahr wird das Europäische Parlament gewählt. Wir dürfen diese Wahlen nicht kompromissunfähigen Nationalisten und Populisten überlassen.

Wir müssen deshalb die Krisen in und die Erwartungen an Europa nutzen für eine konstruktive Politisierung.

Wo es keine Debatten gibt, fehlt den Wählerinnen und Wählern die Orientierung.

Wo Wählerinnen und Wähler den Eindruck haben, dass der Stimmzettel nicht mehr zum demokratischen Richtungswechsel taugt, haben es Populisten leicht - auch das haben wir in den letzten Jahren zu oft gesehen - das System in Frage zu stellen.

Besinnen wir uns also auf eine alte Tugend der Demokratie: fair miteinander zu streiten! Europa braucht den Wettbewerb der besten Ideen.

Meine Damen und Herren,

kann man eigentlich stolz sein auf eine bestimmte Nationalität? Ich glaube, das muss jeder mit sich selber ausmachen. Die Geschichte des Saarlands hat auf jeden Fall gezeigt, dass es auch von Zufälligkeiten abhängen kann, mit welchem Pass man dort geboren wurde.

Ich bin stolz auf Freiheit und Demokratie, die offene, tolerante Gesellschaft, das friedliche Zusammenleben und den sozialen Zusammenhalt unserer Gesellschaft. Alles keine Selbstverständlichkeiten – sondern erkämpft und verteidigt von den Bürgerinnen und Bürgern dieses Landes. Darauf bin ich stolz!

Das sind aber auch europäische Errungenschaften und sie können den Kern bilden eines neuen „europäischen Patriotismus“, dem die Populisten und Nationalisten nur historische Demenz entgegenzusetzen haben.

Dieser europäische Patriotismus gibt den Mut, den wir für das Europa der Zukunft brauchen:

- Ein Europa, das einig im Innern ist und stark nach außen;
- Ein Europa, bei dem Wohlstand auch gerecht verteilt ist;
- Ein Europa, das für den Frieden eintritt und für faire Kompromisse zwischen den Staaten;
- Ein Europa, das die Freiheit schützt – im Innern und nach außen gegen fremde Despoten.

Europe United - es wird beim aktuellen Zustand der Welt mehr gebraucht, als je zuvor. Das ist unsere Chance und Europa ist unsere Hoffnung.

Vielen Dank!

3. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Εισαγωγή

Αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι οι προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολλές. Λόγω της όλο και αυξανόμενης κυριαρχίας των φαινομένων του Εθνικισμού, του Λαϊκισμού και του Σοβινισμού στον σύγχρονο κόσμο, η φλόγα της ΕΕ. τρεμοσβήνει, καθιστώντας τη θέση της αδύναμη μπροστά στις πυρίμαχες κινήσεις του προέδρου της Αμερικής, Donald Trump, και των ανοδικών μεταναστευτικών ροών προς τις χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Με αφορμή λοιπόν, τη λήψη ευάλωτων - έως ανύπαρκτων - μέτρων από την ΕΕ., εκφωνήθηκε από τον Ομοσπονδιακό Υπουργό Εξωτερικών της Γερμανίας, Heiko Maas, η προς μελέτη πολιτική ομιλία με σκοπό την ενθάρρυνση των ευρωπαίων πολιτών για την ανασύσταση της Ένωσης και παράλληλα της ατομικής τους δράσης. Η παρούσα εργασία αφορά την ομιλία του Heiko Maas και απαρτίζεται από τη μετάφραση και το μεταφραστικό της σχολιασμό.

Ο Ομοσπονδιακός Υπουργός Εξωτερικών Heiko Maas, ανήκει στο κόμμα της συγκυβέρνησης, SPD. Γεννήθηκε στο Σάαρλουις(Saarlouis) το 1966, σπούδασε Νομική στο Πανεπιστήμιο του Σάαρλαντ(Saarland) και είναι μέλος του SPD από το 1989. Ο Maas έχει διατελέσει στο παρελθόν, χρέη Υπουργού Οικονομικών, Εργασίας, Μεταφορών και Ενέργειας στο Σάαρλαντ(Saarland), καθώς και αναπληρωτής πρωθυπουργός. Ως Υπουργός Εξωτερικών τάσσεται υπέρ της ενδυνάμωσης του ρόλου της Γερμανίας στην Ευρώπη και παράλληλα υπέρ της ανασύστασης της Ε.Ε. με σκοπό την αποτελεσματικότερη λειτουργία των οργάνων της. Ο Maas υπερασπίζεται στην πολιτική του την αλληλεγγύη ως βασικό θεμέλιο για την ομαλή λειτουργία της Ένωσης και σε πολλές περιπτώσεις, όπως και στον συγκεκριμένο λόγο, τοποθετείται κατά της πολιτικής της Γερμανίας απέναντι στα νοτιοανατολικά κράτη μέλη.

Η παρούσα ομιλία έλαβε χώρο στο Βερολίνο στις 13 Ιουνίου 2018 σε διοργάνωση των "Pulse of Europe" και "Schwarzkopf-Stiftung" με τον τίτλο #EuropeUnited. Με αφορμή την ανοδική κυριαρχία των φαινομένων του Εθνικισμού, του Λαϊκισμού και του Σοβινισμού, και παράλληλα την αδυναμία διαχείρισης των προκλήσεων του σύγχρονου κόσμου από την πλευρά της ΕΕ., ο Υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας εστιάζει στην αναγκαιότητα ανασύστασης της Ευρώπης, με σκοπό να γίνει η ίδια ο ελεγκτής του κόσμου και έτσι να πάρει τη θέση της Αμερικής. Άμεσο κοινό, δηλαδή πρώτοι αποδέκτες του πολιτικού λόγου,

αποτελούν οι επίτιμοι προσκεκλημένοι στην εκδήλωση, ενώ δεύτεροι αποδέκτες παρουσιάζονται ο γερμανικός και ευρωπαϊκός λαός.

Η μεταφραστική διαδικασία βασίστηκε στη λειτουργία προσέγγισης της Christiane Nord, κατά την οποία οι τρεις κύριες πτυχές του λειτουργισμού στη μετάφραση είναι η ανάλυση του κειμένου-πηγής, το πακέτο των μεταφραστικών οδηγιών και παράθεση των μεταφραστικών προβλημάτων, που προέκυψαν κατά τη διάρκεια μετάφρασης του κειμένου (Nord, 2014, σελ.137).

3.1. Περιγραφή και ανάλυση του κειμένου-πηγή

Η ομιλία του Heiko Maas εστιάζει στη μείζονος σημασία της ύπαρξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην αναγκαιότητα διατήρησης αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών. Οι πυρίμαχες κινήσεις του Donald Trump, προέδρου της Αμερικής, σε συνδυασμό με τα αναποτελεσματικά ληφθείσα μέτρα από την ΕΕ. για τη διαχείριση του μεταναστευτικού, που ταλανίζει τα νοτιοανατολικά κράτη μέλη, αποτέλεσε έναυσμα αντίδρασης και αγανάκτησης του Heiko Maas. Συγκεκριμένα, καταδικάζει την κυριαρχούσα ιδεολογία της Ευρώπης " ισχυρά κράτη εναντίον αδύναμων", και ανατρέχει στο παρελθόν της Ευρώπης με σκοπό την υπογράμμιση της απaráμιλλης σημασίας της ΕΕ. για το μέλλον της Ευρώπης. Ωστόσο, αναφορές σε επιτυχίες του παρελθόντος αναφέρονται επίσης και για την ενθάρρυνση τόσο του Γερμανικού όσο και του Ευρωπαϊκού λαού λήψης αποφάσεων και δράσης για το κοινό ευρωπαϊκό όραμα.

Ο Heiko Maas στον συγκεκριμένο πολιτικό του λόγο αντιτίθεται σε ορισμένες πολιτικές ιδεολογίες, που υποστηρίζει το κόμμα που ανήκει, SPD, ενώ έρχεται ταυτόχρονα σε σύγκρουση με την Καγκελάριο. Ο Ομοσπονδιακός Υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας κάνει λόγο για μια διαφορετική στάση της Γερμανίας απέναντι στην Ελλάδα, και γενικότερα μια διαφορετική γερμανική στάση απέναντι στην Ευρώπη. Επικεντρώνεται στην αναγκαιότητα ύπαρξης αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, ως μοναδική λύση για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων, που εμφανίζονται στο ριζοσπαστικό κόσμο.

Η πολιτική ομιλία που εκφωνεί ο Maas απευθύνεται στους επίτιμους προσκεκλημένους της εκδήλωσης #EuropeUnited, καθώς και στον έμμεσο αποδέκτη, που παρουσιάζεται ο γερμανικός και ευρωπαϊκός λαός, που είτε παρευρίσκεται στην ομιλία είτε την παρακολουθεί μέσω ζωντανής μετάδοσης. Οι λειτουργίες που εντοπίζονται στην ομιλία είναι η κλητική,

καθώς ο Maas αποσκοπεί στην ενθάρρυνση του ακροατηρίου και ταυτόχρονα στη συγκίνηση του μέσω αναδρομής στην ιστορία της ΕΕ., αποβλέποντας στην άμεση κινητοποίηση όλων, ακόμα και των απλών πολιτών, για αναζωπύρωση του ευρωπαϊκού πνεύματος. Τέλος, εξυπηρετείται και η αναφορική λειτουργία, καθώς ο ομιλητής κάνει αναφορά σε ορισμένα γεγονότα που αφορούν την ιστορία της Γερμανίας. Ως πολιτική ομιλία, ο προφορικός λόγος αποτελεί το μέσο μετάδοσης πληροφοριών. Παρατηρείται απλή γλώσσα και βραχυπερίοδος λόγος, ο οποίος προσδίδει αμεσότητα, οικειότητα και προσφορικότητα στο ύφος του ομιλητή. Δηλώνει επιπλέον, αυθορμητισμό και για τον λόγο αυτό ο λόγος παρουσιάζεται γοργός και κοφτός, με απόρροια την απόδοση του μηνύματος με σαφήνεια, παραστατικότητα και ζωντάνια.

3.2. Πακέτο μεταφραστικών οδηγιών

Ολοκληρώνοντας την περιγραφή και ανάλυση του κειμένου-στόχου, είναι απαραίτητο να διευκρινίσουμε τη σημασία του πακέτου μεταφραστικών οδηγιών(translating instructions), πακέτο που ορίζει λεπτομερώς τι είδους μετάφραση χρειάζεται να ακολουθηθεί. Για τον λόγο αυτό ο εμπνευστής, που στην παρούσα περίπτωση είναι ο ίδιος ο μεταφραστής, αποφασίζει ουσιαστικά για τον Σκοπό της μετάφρασης(Nord, 2014, σελ. 76-77). Συγκεκριμένα, το πακέτο μεταφραστικών οδηγιών προαπαιτεί την ενσωμάτωση πληροφοριών σχετικά με την επιδιωκόμενη κειμενική λειτουργία, τους παραλήπτες του κειμένου- στόχου, τον αναμενόμενο χώρο και χρόνο πρόσληψης του κειμένου, το μέσο μετάδοσης του κειμένου και τέλος, το κίνητρο για την δημιουργία του(Nord, 2014, σελ.139).

Στην παρούσα εργασία, προκειμένου να επιτευχθούν οι επιδιωκόμενες λειτουργίες, το κείμενο συμμορφώνεται με τον κειμενικό τύπο και τις γενικές υφολογικές συμβάσεις του πρωτοτύπου και διατηρεί ένα μάλλον επίσημο επίπεδο ύφους. Ειδικότερα, οι επιδιωκόμενες κειμενικές λειτουργίες είναι η αναφορική, καθώς γίνεται λόγος για τις ιδεολογίες του ίδιου του Υπουργού Εξωτερικών της Γερμανίας για το μέλλον της Ευρώπης, αλλά και κλητική, αφού ο ίδιος ο ομιλητής αποσκοπεί στην δραστηριοποίηση του κοινού για την άμεση κινητοποίηση τους πάνω στα θέματα που ταλανίζουν τον σύγχρονο κόσμο. Εν συνεχεία, παρ' ότι παραλήπτες του πρωτοτύπου παρουσιάζονται ο γερμανικός και ευρωπαϊκός λαός, Ο παραλήπτης του μεταφράσματος περιορίζεται στον ελληνικό λαό που τρέφει ενδιαφέρον για την γερμανική στάση απέναντι στις μεταναστευτικές ροές που κατακλύζουν την Ελλάδα, καθώς και για την σχέση αλληλεγγύης που επικρατεί ή όχι μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Η χρονική

περίοδος, κατά τη διάρκεια της οποίας εξακολουθεί να υπάρχει έντονη παρουσία του μεταναστευτικού στα σύνορα της Ελλάδας, αποτελεί τον χρόνο πρόσληψης, ενώ ως τόπος πρόσληψης καθορίζεται η Ελλάδα, αλλά και η Ευρώπη γενικότερα. Αιτία για τη δημιουργία και την πρόσληψη του κειμένου-στόχου, παρουσιάζεται η κρίσιμη κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα λόγω των όλο και αυξανόμενων μεταφραστικών ρευμάτων, καθώς και η έμμεση αδιαφορία που υπέδειξε η ΕΕ. για τη συμβολή διαχείρισης των ρευμάτων αυτών. Γίνεται εύκολα έτσι κατανοητό πως εντοπίζεται διαφορά μεταξύ του πρωτοτύπου και του μεταφράσματος ως προς την αιτία δημιουργίας του κειμένου.

Επιπροσθέτως, όσον αφορά τους τοπικούς και χρονικούς ενδείκτες του κειμένου-πηγή διαφέρουν από του αντίστοιχους του κειμένου- στόχου. Το πρωτότυπο εκφωνήθηκε στα πλαίσια εκδήλωσης, που διοργανώθηκε από τους "Pulse of Europe" και "Schwarzkopf-Stiftung" στις 13 Ιουνίου 2018, ενώ οι παραλήπτες του μεταφράσματος έχουν την πρώτη τους επαφή με τις πληροφορίες του κειμένου διαφορετική χρονική στιγμή από αυτή.

3.3. Μεταφραστικά προβλήματα και τρόποι αντιμετώπισης

Με γνώμονα την μεταφραστική ανάλυση της Nord, η σύγκριση μεταξύ των χαρακτηριστικών του κειμένου-πηγής και του κειμένου-στόχου δείχνει ξεκάθαρα ποιες πληροφορίες ή γλωσσικά στοιχεία του πρωτοτύπου μπορούν να διατηρηθούν και ποια απαιτείται να προσαρμοστούν στις ανάγκες του μεταφραστικού στόχου(Nord, 2014, σελ.145). Για παιδαγωγικούς σκοπούς λοιπόν, η διάκριση των μεταφραστικών προβλημάτων από τη Nord διακρίνονται σε πραγματολογικά, πολιτισμικά, γλωσσικά ή ιδιάζοντα προβλήματα του εκάστοτε κειμένου(Nord, 2014, σελ.145-146).

3.3.1. Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα

Τα πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα κρίνονται ως τα σημαντικότερα, που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια της μετάφρασης ενός κειμένου. Συγκεκριμένα, βασιζόμενοι στη θεωρία ανάλυσης της Nord, τα πραγματολογικά προβλήματα ανακύπτουν από τις διαφορές τόσο των περιστάσεων μεταξύ του πρωτοτύπου και του μεταφράσματος όσο και της σύγκρισης των εξωκειμενικών παραγόντων.

Προχωρώντας λοιπόν, στην ανάλυση των πραγματολογικών προβλημάτων, που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της μετάφρασης του πρωτοτύπου, επρόκειτο για ένα πρόσφατο κείμενο, στοιχείο που καθιστά τον δέκτη σε θέση πρόσληψης των πληροφοριών του κειμένου. Επομένως, δεν γίνεται λόγος για χρονική αλλά ούτε και για χωρική απόσταση, καθώς γίνεται μεγάλη αναφορά στο μεταναστευτικό. Ωστόσο, είναι εμφανής η απόσταση στα σημεία που αναφέρεται ο ρόλος της Γερμανίας στα πλαίσια της ΕΕ., η ιστορική αναδρομή στην ύψωση του τοίχους του Βερολίνου και στα αρνητικά αποτελέσματα που είχε για το εσωτερικό της χώρας, η έκθεση πληροφοριών για την Οικονομία της Γερμανίας και τέλος, η επιπρόσθετη ιστορική αναδρομή στη μάχη του Βερντέν(Verdun) μεταξύ της Γερμανίας και της Γαλλίας.

Τα σημεία αυτά, στα οποία γίνεται λόγος για χρονική και χωρική απόσταση, ο αποδέκτης του μεταφράσματος, ο ελληνικός λαός, παρουσιάζεται ως έμμεσος παρατηρητής, καθώς δεν γνωρίζει τα παραπάνω γεγονότα, με απόρροια να κρίνεται αδύνατο να εκφέρει άποψη. Η ύπαρξη της απόστασης εκτιμάται λογική, αφού έγκειται διαφορά στους παραλήπτες του πρωτοτύπου και του μεταφράσματος, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Άξιο σημείωσης αποτελεί και η διαφοροποίηση που έγκειται στο μέσο μετάδοσης του μηνύματος. Ειδικότερα, το πρωτότυπο επρόκειτο για πολιτικό λόγο, ο οποίος έχει εκφωνηθεί ενόψει ζωντανού κοινού, ενώ το μετάφρασμα διατίθεται μόνο σε γραπτή μορφή.

3.3.2. Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα

Τα πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα, με γνώμονα την μεταφραστική ανάλυση της Nord, απορρέουν από τις διαφορές στις νόρμες και τις συμβάσεις που διέπουν τη λεκτική και μη λεκτική συμπεριφορά στους δύο εμπλεκόμενους πολιτισμούς, δηλαδή στην παρούσα εργασία τον πολιτισμό της Γερμανίας στο πρωτότυπο και τον ελληνικό πολιτισμό στο μετάφρασμα(Nord, 2014, σελ.149).

Ειδικότερα, στο πολιτικό λόγο του Heiko Maas γίνεται αναφορά του όρου "Bundeswehr", ο οποίος στο γερμανικό πολιτισμό αναφέρεται στο στρατιωτικό αξίωμα, το οποίο κατά λέξη μεταφράζεται ως "ομοσπονδιακή άμυνα". Παρ' όλα αυτά, δεν ακολουθήθηκε η κατά λέξη μετάφραση, καθώς ο Έλληνας δέκτης δεν θα ήταν σε θέση να κατανοήσει το πραγματικό νόημα του αξιώματος, αφού κατά τον ελληνικό πολιτισμό το αντίστοιχο αξίωμα αναφέρεται στον "στράτο". Παρατηρείται λοιπόν, στην περίπτωση αυτή, μια μετατόπιση σε λεξιλογικό επίπεδο, η οποία συνιστά ταυτόχρονα και πραγματολογικό μεταφραστικό πρόβλημα.

Όσον αφορά τις διαφορές στις λεκτικές συμπεριφορές των δύο πολιτισμών, η προσφώνηση του Γερμανού Υπουργού Εξωτερικών προς το ακροατήριο του πραγματοποιείται με την φράση "Meine sehr geehrten Damen und Herren", η κατά λέξη μετάφραση της οποίας θα ήταν "Κυρίες και κύριοι μου". Και στην περίπτωση αυτή αποφεύγεται η κατά λέξη μετάφραση, καθώς στην ελληνική κοινωνία, η προσφώνηση προς το κοινό πραγματώνεται με την απλή φράση "Κυρίες και κύριοι". Επομένως, παρά το γεγονός ύπαρξης διαφοροποιήσεων μεταξύ των συμβάσεων που διέπουν τους εμπλεκόμενους πολιτισμούς, η καλή γνώση των πολιτισμικών στοιχείων της γλώσσας στόχου καθιστά το μεταφραστή ικανό για την αντιμετώπιση τους και ταυτόχρονα επαρκή για την αντίστοιχη με της γλώσσας πηγής απόδοση του νοήματος τους.

3.3.3. Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα

Με γνώμονα για ακόμη μια φορά τη μεταφραστική ανάλυση της Nord, μεταφραστικά προβλήματα μπορούν επίσης να προκύψουν από δομικές διαφορές στο λεξιλόγιο, τη σύνταξη και τα υπερτεμαχιακά στοιχεία των δύο γλωσσών (Nord, 2014, σελ. 150).

Ένα κοινό πρόβλημα κατά τη μεταφραστική διαδικασία που έγκειται στα γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα είναι η μεταγραφή των ανθρωπωνυμίων και των τοπωνυμίων. Όσον αφορά την μεταγραφή των ανθρωπωνυμίων με γνώμονα τους κανόνες που ακολουθούνται στο επίπεδο της ΕΕ, η πρακτική που κατά κανόνα πραγματοποιείται είναι να μη μεταγράφονται τα ονόματα αυτά στα ελληνικά, αλλά να παραμένουν όπως στο πρωτότυπο με τη λατινική γραφή τους. Ο λόγος είναι άξιος λογικής και είναι ο ακόλουθος. Τα ενωσιακά έγγραφα είναι νομικά, διοικητικά, τεχνικά. Δεν είναι ούτε λογοτεχνικά ούτε ιστορικά. Τα ανθρωπωνύμια που μνημονεύονται σ' αυτά είναι, στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων, ονόματα πολιτικών παραγόντων των κρατών μελών (π.χ. υπουργών, βουλευτών, ευρωβουλευτών κ.λπ.), ονόματα ενωσιακών ή εθνικών αξιωματούχων και υπαλλήλων, ονόματα εμπειρογνομόνων που συμμετέχουν σε διάφορες επιτροπές ή ομάδες εργασίας κ.λπ. Επομένως, εκείνο που προέχει είναι η ακριβής και αναντίρρητη γραφή του ονόματος του κάθε προσώπου, πράγμα που εξασφαλίζεται μόνο με την αυθεντική γραφή του στη γλώσσα του (ακόμη και με τα διάφορα «ειδικά» γράμματα και τονικά ή άλλα σημάδια που χρησιμοποιεί η εκάστοτε γλώσσα). Τυχόν μεταγραφή του στα ελληνικά θα εγκυμονούσε σοβαρό κίνδυνο πολλών και διαφορετικών αποδόσεων, κατά τα γούστα του εκάστοτε μεταφραστή, πράγμα απαράδεκτο για έγγραφα αυτού του χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό, στην παρούσα εργασία τα ονόματα των αναφερθέντων πολιτικών αρχηγών δεν υπόκεινται σε μεταγραφή στην ελληνική

γλώσσα και διατηρούν τη μορφή τους στη λατινική γλώσσα. Όπως για παράδειγμα ο πρόεδρος της Αμερικής Donald Trump, θα διατηρήσει το όνομα του με λατινικούς χαρακτήρες και στο μετάφρασμα προς την ελληνική γλώσσα.

Όσον αφορά την μεταγραφή των τοπωνυμίων, με γνώμονα επίσης τους κανόνες που ακολουθούνται στο επίπεδο της ΕΕ, γίνεται έρευνα για την κάθε λέξη, που επικεντρώνεται στο αν έχει καθιερωθεί από καιρό μια εξελληνισμένη γραφή της ή μια συγκεκριμένη ορθογραφία, η οποία θα παραμείνει αμετάβλητη. Στην παρούσα λοιπόν, εργασία το τοπωνύμιο "Saarland" θα μεταγραφεί στην καθιερωμένη ονομασία του στα ελληνικά "Σάαρλαντ". Ομοίως, στην περίπτωση της μάχης του "Verdun", θα ακολουθηθεί επίσης μεταγραφή, αφού η μάχη αυτή έχει καθιερωθεί στην ελληνική γλώσσα ως "μάχη του Βερντέν", καθώς αποτέλεσε μια από τις κρισιμότερες μάχες του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και έλαβε χώρα στο Δυτικό μέτωπο.

Σύμφωνα με τη Nord, άλλο ένα γλωσσικό πρόβλημα που προκύπτει συχνά όταν μεταφράζουμε από ή προς τα γερμανικά είναι η μετάφραση των σύνθετων ονομάτων όπως, στην παρούσα εργασία, ο όρος "Staatsouveränität", "Verlässlichkeiten", "Politikeraussagen", "Weltordnung" κ.ά..

Κατά τη διαδικασία της μετάφρασης κρίνεται σκόπιμη η ενασχόληση με τις διάφορες πιθανές διαδικασίες μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένης της απλοποίησης και της περιφράσης. Ειδικότερα, στην ελληνική γλώσσα η πιο συχνή αντιμετώπιση του γλωσσικού προβλήματος μετάφρασης σύνθετων γερμανικών όρων παρουσιάζεται η ανάλυση του όρου με μετατόπιση σε λεξιλογικό επίπεδο, αναλύοντας τον σε επίθετο και ουσιαστικό, και της ρηματοποίησης, κάνοντας χρήση μετοχών στο πλαίσιο αναφορικών προτάσεων. Παράδειγμα για τη μέθοδο της ονοματοποίησης στην παρούσα εργασία αποτελεί το ακόλουθο: "Staatsouveränität" μεταφράζεται σε "κρατική κυριαρχία".

Κατά τη μεταφραστική διαδικασία του πολιτικού λόγου του Heiko Maas, παρουσιάστηκε ακόμη το γλωσσικό πρόβλημα αμφιβολίας μετάφρασης των αγγλικών όρων, που εντοπίστηκαν στο πρωτότυπο. Συγκεκριμένα, οι όροι "America first" και "Europe united" μεταγράφονται στην ελληνική γλώσσα με στόχο την πραγμάτωση οικειότητας μεταξύ του κειμένου και του Έλληνα δέκτη. Βέβαια, ο Maas στην ομιλία του χρησιμοποίησε τους όρους αυτούς για να προσδώσει αμερικανικό στοιχείο στο περιεχόμενο του λόγου του, καθώς εναντιώνεται στις στρατηγικές και τις πυρίμαχες κινήσεις του Αμερικανού προέδρου σε βάρος της ΕΕ. Τέλος, ο όρος "#EuropeUnited", που εμφανίζεται ως τίτλος του πολιτικού λόγου, διατηρεί την αγγλική

του μορφή, αφού επρόκειτο για ετικέτα(hashtag), που χρησιμοποιείται στα μέσα μαζικής δικτύωσης.

3.3.4. Υφολογία

Τέλος, η διατήρηση της υφολογικής σύμβασης του κειμένου-πηγή στο κείμενο-στόχο αποτελεί μία επιπρόσθετη πρόκληση, καθώς ο λόγος με έντονο στοιχείο συναισθηματισμού διαφορετικά εκφράζεται στο γερμανικό και διαφορετικά στον ελληνικό πολιτισμό. Ωστόσο, θεωρείται πως επιτεύχθηκε σε μεγάλο βαθμό η μετάδοση του αντίστοιχου έντονου συναισθήματος και στον Έλληνα αναγνώστη, δηλαδή το έντονο συναίσθημα για την αλληλεγγύη που χρειάζεται να κατακλύζει τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Επίλογος

Περιληπτικά, η μετάφραση του πρωτοτύπου έγινε με σκοπό την υπογράμμιση της προσωπικότητας, της στάσης απέναντι στα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Ελλάδα και τέλος, του συναισθηματισμού του Ομοσπονδιακού Υπουργού Εξωτερικών της Γερμανίας, Heiko Maas. Στην παρούσα του ομιλία παρουσιάζει μια διαφορετική γερμανική στάση απέναντι στην Ελλάδα, στάση που καθιστά τα δύο κράτη ίσα μεταξύ τους και όχι το ένα ανώτερο από το άλλο. Κατά τη μεταφραστική διαδικασία του πολιτικού λόγου του Maas ανέκυψαν ποικίλα μεταφραστικά προβλήματα, τα οποία ο μεταφραστής μέσω των διάφορων μεθόδων περάτωσης τους κλήθηκε να επιλύσει, μένοντας πιστός στο πακέτο των μεταφραστικών

οδηγιών. Συμπερασματικά, η μετάφραση αποτελεί μια σύνθετη μέθοδο γεφύρωσης του πολιτισμικού χάσματος μεταξύ της γλώσσας-πηγή και της γλώσσας-στόχου, και το αποτέλεσμα της κρίνεται άρτιο μόνο στην περίπτωση άριστης γνώσης των διάφορων πολιτισμικών χαρακτηριστικών των γλωσσών που καλείται να μεταφράσει ο μεταφραστής. Έτσι, και στην παρούσα εργασία, πλέον και ο ελληνικός λαός δύναται να έρθει σε επαφή με τις απόψεις του Heiko Maas περί Ευρώπης και κρατικής αλληλεγγύης στα πλαίσια της ΕΕ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Nord, C. (2014). *Η Μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα: Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις*. (Σίμος Π. Γραμμενίδης, Δέσποινα Δ. Λάμπρου, μετάφρ.) Αθήνα: Εκδόσεις Διάυλος
- Φραγκουδάκη, Α. (1987). *Γλώσσα και Ιδεολογία*, σ. 158. Αθήνα Εκδόσεις Οδυσσέας

ΙΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική:

- Διοργανικό Εγχειρίδιο Σύνταξης Κειμένων. (2019, Φεβρουάριος 28). *Οδηγίες για την παρουσίαση των κειμένων*. Ανακτήθηκε από: <http://publications.europa.eu/code/el/el-4100500el.htm?fbclid=IwAR1Huz4fqS2T0Hr3AOlRAv5PeheaURkVJkYYIzbz0lme kf4EVPuKHj2BtQw>
- Τάσος Τριανταφυλλόπουλος. (2018, Νοέμβριος 21). Μακροπερίοδος – Μικροπερίοδος (βραχυπερίοδος) λόγος, *Newsroom schooltime*. Ανακτήθηκε από: <https://www.schooltime.gr/2018/11/21/makroperiodos-mikroperiodos-braxiperiodos-logos-neoelliki-glossa-ekthesi-g-likeiou/>
- Το βήμα Team. (2019, Νοέμβριος 2). Χάικο Μάας : Χρειαζόμαστε το θάρρος της Ευρώπης του 1989, *Το Βήμα*. Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2019/11/02/world/xaiko-maas-xreiazomaste-to-tharros-tis-eyropis-tou-1989/>

Γερμανική:

- (Juni 2018). Rede von Außenminister Heiko Maas: „Mut zu Europa – #EuropeUnited“. *Auswärtiges Amt*. Abgerufen von <https://www.auswaertiges-amt.de/de/newsroom/maas-europeunited/2106420>